Anul III — Arad, Sâmbătă 6/18 Februarie 1899 — **Nr. 25.**

REDACŢIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2·50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe an fl. 2.—

Pentru România şi străinătate: pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAŢIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERŢIUNILE:
de 1 şir garmond: prima-dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia-oară 4 cr. şi timbru de 30 cr. de fiecare publicaţiune.

Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul III. — Numĕr de Duminecă — **Nr. 6.**

SFAT PENTRU SĂTENI.

(R) Satele româneşti sunt pline cu *străini* cari trăesc din sudoarea poporului nostru. Sau mai bine: *neştiinţa* Românilor este isvorul de bogăţie al tuturor veneticilor. Incepênd cu bărbierul, urmând cu ferarul, negustorul şi sfîrşind cu arendaşul care vinde cu bani scumpi otrava lui omorîtoare, toţi, toţi, ca nişte adevĕrate lipitori, trăesc şi se îmbogăţesc *pe socoteala ţĕranului român.* In satul nostru, înainte cu treizeci de ani, era un singur Ovreu. Ş'acela aduna drenţe şi piei. Acum numai negustori sunt vre-o douĕzeci, cârcimari prea mulţi şi câţi-va cămătari, încât d'or merge lucrurile tot aşa, cu vremea ajung ei stăpâni peste o comună cu aproape zece mii suflete.

Suntem în ceasul unsprezece: dacă nu ne vom deştepta, nu primejdie vine peste noi, ci potop.

Preoţii şi învĕţătorii români să mai citească deci odată articolul dlui *Camil Petri* despre marea însemnătate a *asocierilor pentru a face negustorie*, articol publicat în numĕrul trecut de Duminecă al foii noastre.

Ear' cetindu-l, să urmeze sfaturile înţelepte date d'un bărbat care se pricepe în astfel de afaceri.

Pentru-că *numai dacă se vor asocia şi Românii, şi vor deschide prăvălii* cu tot felul de mărfuri trebuincioase sătenilor, se va putea împedeca *sărăcirea ţĕranului român* ajuns în ghiarele străinilor lacomi. Numai atunci banii câştigaţi de Români vor rĕmânea tot la Români. Destul, că din dările ce plătim nu ne prea folosim! Ar fi un păcat nu iertat din partea noastră dacă nu ne-am face stăpâni cel puţin pe banii pe cari cu sila nimeni nu ni-i poate stoarce.

Indemnăm deci cu tot dinadinsul pe sătenii români să-şi dee copii la meşteşug şi la negoţ, ear' acolo unde sunt meşteşugari şi negustori români, să-i sprigineasca şi *să nu calce nimeni pragul străinilor.*

Vestim de altfel cu deosebită bucurie, că în comitatul nostru în mai multe părţi Românii au şi îmbrăţişat negoţul. La *Şiria* chiar zilele trecute s'au asociat 12 ţĕrani fruntaşi, deschizênd o prăvălie (duchian) mare şi în curênd vor mai deschide *şi altele* mai mici, pretutindeni în coasta străinilor, cari de atâta amar de vreme aproape-aproape să ia tot sĕul bietului Român. In fruntaşa comună *Agriş* earăşi se va porni lucrare în acest înţeles şi bun e D-zeu, prin îndemnul fruntaşilor de prin acele părţi, porni-se vor pe asemenea lucrare fruntaşii ţĕrani de prin toate părţile locuite de Români.

Că altfel o să vedem cu ochii cum zilnic în colţul fiecărei uliţi se înstăpâneşte jidanul venit în sat cu ce era pe el şi în câţiva ani ridicându-şi casă mare din banii strînşi de la Români, după cum în fiecare comună se va înmulţi şi numĕrul meşterilor străini (Nemţi şi Unguri) cari în aceeaşi vreme când trăiesc din ce agoniseşte ţĕranul român, nu înceteazā a batjocori tot ce este roromânesc şi de cele mai multe ori vreau să şi conducă satul şi pe „proştii de opincari".

Socotim că Românii cu inimă nu vor mai îngădui să dăinuească o astfel de stare ruşinoasă, ci în frăţeasca înţelegere se vor aşterne pe lucru şi nu se vor simţi fericiţi înainte de a fi curăţit holda de polomidă: satul de străini! Pentru-că numai atâta trebue: să lucre şi Românul nu numai cu braţele ci şi cu capul, şi *Român la Român* să meargă, şi scăpa-vom din umilirea în care ne-au aruncat nu numai nefericirile venite asupra noastră în curs de veacuri, ci mai ales *nepăsarea* noastră şi sila cu care mişcăm când vorba e să facem un lucru nou.

Pe muncă deci şi peste câţiva ani înşine ne vom mira câtă putere este în noi şi ce slabi au fost cei-ce de atâţia ani se desfătează din rodul muncii noastre.

CAMERA COMUNELOR ENGLESE ŞI DESARMAREA. O comisiune compusă din 84 de membri ai Camerei comunelor aparţinênd comitetului internaţional parlamentar arbitrar, a adoptat o resoluţiune salutând iniţiativa Ţarului în chestiunea de desarmare şi exprimând speranţa că guvernul engles va supune conferinţei de desarmare un plan relativ la instituirea unui tribunal arbitrar permanent.

*

Li-se întunecă şi lor câte odată. Nu odată, ci adese ori, foile ungureşti se laudă grozav, că ce putere are naţia ungurească De câtă va vreme însă se vede treaba, că puterea le scade, steaua lor mai intră şi ea între nori. Eată, într'adevĕr ce spune una din foile lor cele mai cu gura spartă, „*Budapesti Hirlap*", în numĕrul de la 15 Februarie:

„Privind cu luare aminte încurcala de acum, în care ne sbatem, *ne-am încredinţat cu mâhnire, că* **nu noi Maghiarii ducem trebile ţerii noastre**, ci mai bine toate cu câte ne fălim: constituţia noastră, interesele ţerii, stările ei, partidele din dietă şi ministrii nostri *toate sunt supuse gândirilor şi scopurilor ce se coc în Viena...*

„Nici dreptul de stat al Ungariei, nici politica ei nu se poate validita din pricina oamenilor de stat austrieci...

„Trec sĕptămâni, trec luni, dar' aceşti oameni nu ţin de loc seamă de dieta maghiară, nu lasă să vorbească cel mai puternic partid din ţeară, adecă cel guvernamental, nu-l întreabă câtuşi de puţin, că oare ce doreşte, ce gândeşte. Şi toată încurcala de azi, în care stă în joc nu numai un minister, ci bunăstarea naţiunei, pacea ei, dreptul şi viitorul ei — toate astea le dreg şi le tocmesc în Viena miniştri austriaci şi cercurile de la Curte; pe când aici acasă, oamenii de stat maghiari, deputaţi şi întreagă obştea pândesc — cască gură, că oare ce vor hotărî cei din Viena despre noi fără de noi...

„Ce are a face ministrul-president cisleitan *Thun*, că oare ce fel de stăpânire ocârmueşte ţeara noastră, sau ce ar trebui să-i pese ministrului de externe *Goluchovski*, că cine să fie ministru-president în Ungaria? Şi totuşi, vezi înrîurirea lor hotăreşte că ce are să se întêmple în ţeara noastră, *voinţa lor* este mai puternică, de cât a întregei Ungarii....

„De ce nu vine acì regele să tocmească stările grele de la noi? Altădată, cu prilegiuri mult mai neînsemnate, venea să se chibzuească cu oamenii politici ai nostrii, chiar şi cu cei din opoziţie, de ce nu vine acum?.. Nu putem de loc înţelege, că de ce regele se codeşte aşa de noi.

„Eacă toate aceste lucruri sunt prilej pentru care *cu teamă privim în viitor şi în faţa deslegării încurcălei în care ne aflăm.*

PIEDECI.

Publicarea decretului de numire a P. S. Sale dlui Episcop Ioan Meţianu ca mitropolit şi luarea mĕsurilor pentru instalare întîrzie din causa unor neînţelegeri ce s'au ivit cu privire la viitorul cav vremelnic al Diecesei.

P. S. Sa dl Episcop ar dori adecă să încredinţeze agendele nepotului sĕu protosinghelul Aug. Hamza; din parte-i vicarul Oradiei pretinde însă că până la alegere diecesa are să o conducă Cuviosia Sa!

P. S. Sa d. Episcop a bătut şi la uşa guvernului şi s'a umilit şi ducându-se, îndată după alegerea sa, în Casa Magnaţilor, unde **dintre prelaţii români, singur a votat cu Bánffy.** *Dl Goldiş se vede însă că tot e mai tare, aşa că a ştiut să-i pună piedeci. Ni-se spune de altfel, că în vederea alegerii, d. Aug. Hamza a făcut celor aproape de guvern toate făgăduelile şi zice că ar fi cel puţin lucru urît ca stăpânirea ungurească să nu-i arate şi d-sale oare-care bună voinţă. Că nu zadarnic s'a dus în calea ovreului Max Falk, ci cu însufleţire l'a salutat şi în residenţa episcopească, unde Unchiul şi nepotul erau deopotrivă de dulci faţă de ovreiul deputat guvernamental.*

Alegeri pentru sinod.

Duminecă în 7/19 Martie se vor convoca sinoadele parochiale din cercurile electorale **Şiria şi Lipova** *ear' în* **14/26 Martie vor fi alegerile.**

In **cercul Şiriei** *candidează redactorul nostru responsabil* **d. I. Russu Şirianu,** *care şi pentru congres a fost ales aproape cu unanimitatea voturilor, faţă de d. St. Antonescu, omul curţii episcopeşti. Nici nu credem ca faţă de d. Russu să-'şi mai pună candidatura şi altă persoană. Cel puţin nu cu sorţi de isbândă, ci cel mult pentru a face jocul vre-unor interesaţi ori intriganţi.*

Scrutiniul va fi la 21 Martie (2 Aprilie.)

Mai caracteristic este că comisari de scrutiniu la Şiria a fost numit d. St. Antonescu (candidatul căzut la alegerea pentru congres faţă de dl Russu) ear' la Lipova d. Ciontea care earăşi numai simpatie nu va fi avênd pentru candidatul, d. **dr. Ioan Suciu.**

Lupta va şi fi acolo înverşunată, căci d. prota Hamza de sigur nu va scăpa prilegiul să lupte contra dlui Suciu cu toate mijloacele îngăduite şi, mai ales — cu cele oprite!

Colegiul preoţesc pentru alegerea unui deputat din cler e convocat la **Chiseteu** *pe ziua de 11/23 Martie. Comisar e numit d. Lucian Şepeţian.*

DIN ROMANIA

Subscrierea pentru ridicarea monumentului lui I. C. Brătianu.

Proces verbal.

Astăzi, 19 Ianuarie 1899, subsemnaţii Eugeniu Carada, dr. C. C. Cantacuzino şi D. Protopopescu, întrunindu-se la domiciliul doamnei Elena G. Cantacuzino, pentru a proceda la predarea şi primirea actelor privitoare la subscripţiunea pentru monumentul lui I. C. Brătianu, am constatat că se aflau în fiinţă la decedatul G. C. Cantacuzino, actele şi valorile următoare.

1) Un registru provisoriu constatând primele subscripţiuni;

2) Un registru de carnete distribuite la subscriptori;

3) Un registru încasări din carnete înapoiate şi de cheltuieli efectuate, care a fost vizat, la ultima pagină scrisă, de doamna E. G. Cantacuzino şi D. Protopopescu astăzi;

4) Un registru de listele emise de odată cu carnetele;

5) Un dosar conţinênd diverse corespondenţe;

6) Douĕ-sute patru-zeci şi patru carnete de subscrieri încasate, din cari parte publicate deja;

7.) Un carnet al doctorului Kalinderu, încasat dar neînregistrat;

8) Mai multe carnete imprimate dar neemise, şi

9) Patru chitanţe ale Băncei Naţionale a României, cu Nr. 2421, 2611. 2830 şi 3063 represintând în total suma de două sute-cinci-zeci şi nouă mii (259.000) lei.

Toate aceste acte şi recepise au fost remise d-lui Eugeniu Carada, delegat de domnii vice-preşedinţi ai comitetului, domnii D. A. Sturdza şi Eugeniu Stătescu, spre a le lua în primire.

Acest proces-verbal s'a redactat în dublu exemplar, din care unul s'a lăsat d-nei Elena G. Cantacuzino spre a-i servi drept descărcare, iar celalalt s'a luat de d. Eugeniu Carada.

Elena G. Cantacuzino, Eugeniu Carada, D. Protopopescu, dr. Cantacuzino.

Expulsări.

Constatându-se că în Associaţiunea socialistă sunt *600 străini* şi numai 200 cetăţeni români, după cum de asemeni constatându-se că străinii pripăşiţi în ţeară îndeamnă ţĕrănimea la rĕscoale, ministrul de interne *a decretat expulsarea mai multor socialişti Unguri şi Ovrei.* Intre ei este şi Iţig Rubinstein, zis Sache Petrean, conproprietar al „*Adevĕrului*", Şulin Edelstein, Natan Grunberg, Samuel Guttmann şi Adolf Clarnet; toţi au fost expulsaţi prin pasul Predeal.

Lupta Sêrbilor.

Ministrul-president *Bánffy*, în rĕutatea şi viclenia lui fără seamăn, când M. Sa îi vorbise de atâtea şi atâtea zecimi de petiţiuni primite de la comunele bisericeşti sêrbeşti, ponegrise pe Sêrbi, întocmai ca şi ori-ce mişcare a noastră. Astfel că apoi ţa stors de la M. Sa, ca *să fie respinse toate acele petiţiuni*, anume aceea ce au înaintat-o membrii congresului, amânat încă în Iulie 1897, după abia câteva şedinţe, precum şi ale comunelor, în frunte cu cea de căpetenie, adecă cea din Novi-Sad.

Când o făcuse aceasta, pe la 18 Ianuarie n., erau în cancelaria M. Sale în Viena vre-o 70. petiţiuni; Bánffy ştia că o să rosească încă multe altele. S'a grăbit deci a respinge pe cele ce fuseseră înaintate până la data suspomenită. Eată de ce: *Bánffy*, vĕzênd că i-sĕ înfundă, a voit să arete Ungurilor din oposiţie, că e grozav şi strajnic ca nici un altul faţă cu naţionalităţile şi că *nimeni altul nu o să le schingiuească aşa nemilos ca el*; că prin urmare el este cel mai harnic a sta la cârma ţerii.

Dar' Sêrbii nu s'au descurajat prin respingerea petiţiilor, ci comunele bisericeşti ale lor cu atât mai mare însufleţire şi bărbăţie s'au pus să se întrunească şi să trimită M. Sale petiţiuni peste petiţiuni, astfel, că până astăzi sunt în cancelaria M. Sale 120 de petiţii, una mai amară decât alta.

Pe atunci încă, pe la 25 Ianuarie scria harnicul lor ziar „Zastava" între altele aceste cuvinte:

„Nu suntem noi morţi; dimpotrivă, *Bánffy se va duce*, ear' noi, naţiunea sêrbească vom rĕmânea acì, mai vioi, mai voinici. De aceea, urmaţi numai a înainta petiţiuni; fie că vor fi respinse, nu face nimic; *odată totuşi va trebui să se ţină seamă de ele.* Şi cea de pe urmă din ele va avea tot atâta putere ca şi toate cele ce îi premergeau".

„Poporul nostru nu duce lupta numai de de eri alaltăeri. El ştie, că are aface cu protivnici tari, că ori-ce câştig se dobândeşte cu greu, dar' nu e nimic. Mergeţi numai înainte, căci Bánffy va cădea, noi însă nu".

Conducătorii naţiunei, adecă membrii congresului încă sau avêntat, căci se adunară în ziua de 9 Febr. la Zagreb (Agram), sub presidenţa baronului Jivkovicĭ, în vîrstă de aproape 80 ani, fost vice-president al congresului bisericesc din 1897; erau de faţă 37 inşi mireni, şi preoţi.

După-ce au stat la sfat şi au chibzuit toată ziua, au hotărît cu cea mai mare însufleţire şi neînfricare, ca să se trimeată M. Sale acuma nu o petiţie nouă numai pentru convocarea congresului, ci un **Memorand** de vre-o 50 de coale hârtie, în care să fie înşirate toate năpastele, fărădelegile, nedreptăţile şi volniciile ce le-au sĕvîrşit stăpânirile ungureşti de la 1867 încoace împotriva poporului sêrbesc.

Hotărîrea aceasta au adus-o în *deplină bună înţelegere şi dragoste*, deşi erau adunaţi protivnici politici cari de altfel să rĕzboesc în foi.

O modestă întrebare.

— Domnului vicecomite al comitatului Arad —

Cu ocasiunea têrgului de ţară din Buteni ţinut în 13 Febr. a. c. am văzut, cumcă în tot decursul zilei, pentru câte o notare de vênzare făcută pe paspoartele de vite, după fiecare cap de vită cuprinsă în pasport sau încassat la cancelaria notarială *câte 20 cr.* Aşa d. e. pentru notarea unui pasport pe o vacă şi un viţel sau luat 40 cr. Şi aşa mai departe după câte capete erau în pasport, de fiecare cap *20 cr.*

Eu aşa ştiu că legea şi chiar regulamentul afişat în cancelaria notarială, prescrie pentru o astfel de notare taxa de *3 cr.* pentru un pasport, fără considerare la numĕrul vitelor cuprins întrênsul, cu atât mai vêrtos căci vama se încasează separat.

Dacă aceasta e aşa, — cu ce drept încasează domnul notar o taxă atât de esagerată de pe bieţii locuitori, istoviţi şi altcum îndestul de alte nevoi?

Dacă află Magnificul domn vicecomite de nedreaptă procedura asta a domnului notar apoi în sensul legilor noastre, *de ce fel de fapt se poate dênsa cualifica?*

Dacă casul espus ar forma abus şi ilegalitate şi dacă subscrisul mĕ ofer a'l dovedi cu numeroase dovezi plausibile, e aplicat Magnificul domn vicecomite a procura satisfacţie celor scurtaţi în drept şi avere?

In fine, în considerarea, că aceasta procedură se practisează şi în alte locuri, n'ar fi just şi consult, a îndruma pe cei competenţi la respectarea legii şi în această direcţiune?

Satu-rĕu, la 3/15 Februar 1899.

Traian I. Magier.
preot.

Conferenţa interparlamentară.

Proxima coferinţă intreparlementară se va ţinea la începutul lui August la Christiania.

Biuroul interpelamentar din Berna scrie d-lui V. A. Uurechiă, în 8 Februarie, că sunt invitate grupele parlamentare sĕ ia măsurile nimerite din timp, înainte de vacanţele parlamentare de Paşti, ca sĕ se asigure adunărei de la Christiania frecuentarea cea mai mare posibilă.

„Suntem, zice d. Gobat, moralmente angajaţi de a asigura succesul unei conferinţe ce se va ţinea în capitala ţĕrei care se interesează în modul cel mai eficace la aspiraţiunile al cărora triumf îl urmărim".

Storthing-ul, adică parlamentul norvegian, a votat la 7 Februarie curent o sumă de 50.000 coroane spesele pentru conferinţa interparlamentară din August viitor. Creditul a fost cerut de-a guvern după ordinul Regelui.

In Serbia s'a format un grup parlamentar de 100 membri cu scop d'a merge la Christiania.

Pentru Oradani.

Concert. — Să ajutăm tinerimea.

Se ştie, că 17 tineri academişti români din Oradea au fost eliminaţi pentru-că s'au declarat una cu colegul lor Lucian Bolcaş. Ne voind să-i înscrie la facultatea de drept din Oradea-mare, cei 17 tineri s'au înscris cu toţii la universitatea din Cluj.

Mulţi dintre ei sunt lipsiţi de mijloacele trebuitoare pentru a se susţinea în Cluj. De aceea afară de tinerii A. Petrovici, Duşan şi Mihai Spărios, toţi s'au reîntors la Oradea unde şi-au avut ocupaţiuni pe care nu vor şi nu pot să le părăsească. Cum vor face esamenele, pentru care cel puţin o lună trebue să asculte prelegerile din Cluj, şi cum vor putea solvì didactrul e o întrebare, al cărei rĕspuns numai obştea română îl poate da.

Incă înainte de a se aduce volnica şi nedreapta eliminare, tineretul din Oradea, dornic d'a ridica vaza Românului din Bihor a pus la cale arangiarea unui *concert împreunat cu dans.*

Pentru concert s'au angajat puterile cele mai bune.

Publicul însă, vĕzênd, că cei mai mulţi dintre diletanţi sunt dintre cei eschişi e, după-cum şi noi am avut prilegiu să auzim, în nedumerire, că oare ţinea-se-va concertul proectat pe 23 Febr. st. n. sau ba.

Suntem autorisaţi acum să împărtăşim tuturora, că *concertul se va ţinea la tot casul*, căci pe atunci toţi cei ce s'au angajat vor fi în Orade.

E de datorinţa publicului românesc ca să iee parte la concertul împreunat cn dans, ce se va da la 23 Februarie c. n. în Oradia-mare. Aceasta cu atât mai vîrtos, cu cât chiar în anul acesta *e mai mare nevoie de a sărì în ajutorul tinerilor orădani.*

Cei-ce nu pot lua parte la concert sunt rugaţi să-şi rĕscumpere bilete, de care s'au trimis în toate părţile, ori să trimită, care cât îi dă mâna.

Venitul curat, întreg e destinat pentru ajutorarea studenţilor în drept din Oradea, cărora li-se vor plătì taxele de înscriere şi didactrul.

Pe cei prigoniţi pentru convingerile lor politice şi pentru iubirea de neam, nu trebue să-i dăm uitării, ci să ne deschidem baerile pungii şi să-i ajutăm.

Hoţiile de la Kis-Czell.

Pentru furtişagurile de la banca din Kis-Czell până scum nu au arestat de cât pe directorul *Rosenberg* şi pe comptabilul *Riedt.* Acest din urmă ia asupra şi toate pĕcatele, chiar şi pe cele cari e lucru vedit că apasă şi pe alţii. E ciudat că dintre cealalţi din direcţie n'au arestat pe nici unul: se vede că-i lasă *până îşi transcrin averea* pe neveste ori copii, ca apoi să nu mai fie din ce să fie despăgubiţi desponenţii şi acţionarii.

*

Despre hoţiile aceste foile maghiare scriu că *Széll* a zis: „*Sunt lucruri îngrozitoare acestea, cari nu s'au mai întêmplat în Ţeara-Ungurească!*"

Cel care aleargă de altfel mai mult ca să se reguleze cumva lucrurile, este *fişpanul.* Cine ştie, de ce va fi alergând aşa.

Din Budapesta.

Se duce ori remâne? — Oposiţia. — Conferenţa de astă seară.

5/17 *Februarie.*

Oamenii stăpânirii se mângâie cu credinţa că Bánffy nu va cădea ci cu o asprime şi mai mare încă va urma lupta impotriva oposiţiei. Aceasta se crede cu atât mai tare, cu cât la sfatul aşa zis al Coroanei, Széll nu a luat eri parte ci numai Bánffy, Fejérváry şi Lukács, ministri.

Că Dieta se va disolva, aceasta nu o cred nici oamenii guvernului.

*

Oposiţia nu vrea să lase însă nici un răgaz lui Bánffy, ci cere **imediata lui retragere**, obligânduse cu urmaşului sĕu să-i facă toate înlesnirile pentru a se reîntra în forma legii.

*

Pe astă seară este convocată de altfel conferenţa partidului guvernamental, unde e vorba ca *lui Bánffy să i-se facă ovaţiuni mari*, ca odinioară lui Wekerle. Vor în chipul acesta să-i întărească situaţia *în sus*, faţă de Coroană. Se ştie însă că şi Wekerle a căzut curênd după ce mamelucii îl „întăriseră".

*

Ultimele ştiri anunţă, că Bánffy va trebuì să cadă în câteva zile. In sfatul de de eri M. Sa a cerut adecă guvernului nu să reguleze oposiţia, ci să garanteze încheierea pactului cu Austria.

Această din urmă însă fără o înţelegere cu oposiţia nu să poate, ear' oposiţia nu vrea să mai ştie de guvernul actual.

Pentru membrii Reuniunei agricole.

(*Distribuire de sămânţuri.*)

Cu scop de înlesni economilor nostri cultura nutreţurilor măiestrite, subscrisul comitet central a luat hotărâre a distribui (împĕrţi) în primavara anului de faţă între membrii Reuniunei române agricole în mod gratuit sĕmânţă de trifoi, de napi si luţernă, ear cu scop de a se rĕspândi şi la noi cânepa italiană, atât de flină şi spornică, se va împărţi şi sĕmânţă de cânepă italiană.

Doritorii de a cultiva plantele de sus să se adreseze către subscrisul comitet până cel mult 10 Martie n. c.

În acelaşi timp rugăm cu frăţească dragoste pe mimbrii nostri împărtăşiţi în anii trecuţi cu sĕmânţuri, cu pădureţi şi cu altoi sĕ bine voiască a ne face raport cât mai amenunţit despre resultatele obţinute.

Sibiiu, 8 Februarie n. 1899.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiu".

Demetriu Comşa, preşedinte. *Victor Tordăşianu*, secretar.

AVIS.

Subsemnatul aduce la cunoştiinţa On. publ. interesat, că desfăcând o parte însemnată din broşura „Vieritul", ca să poată ajunge şi în mâna celor cu mai puţine mijloace, reduc *preţul la 1 coroană*, de fiecare esemplar.

Măderat (Pankota) Februarie 1899.

Cu stimă. *Petru Vancu*
învĕţător.

ULTIME ŞTIRI

Bucureşti, 4/16 Februarie.

Azi la oarele 2 s'a înmormêntat talentatul caricaturist şi pictor Jiquidi.

Praga, 16 Februarie.

Corespondentul din Viena al lui **„Nár-Listy"** *de nou telegrafează despre situaţia extrem de încurcată în culisele politice de dincolo şi de dincoace. Lumea aşteaptă la sigur şi nervoasă peste măsură o lămurire a situaţiei de la ultimul sfat de Coroană ţinut cu ministri ungari.*

„E fatală peste tot — zice — legătura între încurcătura de dincolo şi dincoace. . .

„Cercurile hotărîtoare (adecă Coroana) nu vor renunţa la cele ce s'au hotărît în luna August la Ischl, ratificate apoi acì în Viena cu învoeli scrise, destul de obligătorii şi definitive".

Paris, 17 Februarie.

Felix Faure a murit astă-noapte.

Prigonire contra bisericei.

Colecta pentru Şaguna confiscată. — Preoţi pedepsiţi. — Ce zice consistorul dela Sibiiu?

Consistorul nostru archidiecesan pe basa hotărîrilor forurilor noastre mai înalte bisericeşti, a esmis un circular şi acesta înzestrat cu listele necesare a fost trimis tuturor of. parochiale din şi afară din archidiecesă, cu scop de a colecta bani pentru a se sporî fundaţiunea pentru ridicarea unui monument Archiereului Şaguna, ca astfel adunându-se suma recerută, să se poată ridica un monument demn de marele şi în veci neuitatul nostru Archipăstor Andreiu Şaguna.

Autorităţile civile auzind că preoţimea noastră de aici cu un deosebit zel colectează bani pentru ridicarea unui monument acestui mare archipăstor, au început o goană dintre cele mai sălbatice şi revoltătoare contra lor.

In ajunul anului-nou protopretorele (solgăbiréu) din Petroşeni a citat pe dl preot Avram Stanca tot de aici, la sine şi după ce a luat protocol cu d-lui, i-a confiscat circularul şi listele, pe motiv, că a călcat legea, neavênd drept a colecta bani fără concesiune mai înaltă; şi că pentru această călcare de lege îşi va primì şi pedeapsa meritată.

Tot astfel a purces şi cu preotul din Livizeni, Basiliu Socol şi cu preoţii din Petrila, Ioan Preda şi Simion Suciu.

In 27 Ianuarie li-s'a înmanuat fiecăruia câte o hotărîre a protopretorului pe basa căreia în înţelesul ordinaţiunilor ministrului de interne unguresc din 17 Iunie 1897 nr. 35100, § 8, a ordinului acelui ministru din April 16, 1882 nr. 18613 şi a legii pentru transgresiuni § 22, preotul Avram Stanca se declară de vinovat fiind-că nu i-a fost permis colectare de bani fără concesiune mai înaltă; şi se pedepseşte cu 10 fl., sau o zi de temniţă.

Se notifică însă, că e pedepsit aşa uşor numai din considerare, că d-lui nu a ştiut că consistorul nostru nu are drept a ordona colectare de bani. Mai departe se confiscă suma de 5 fl. 53 cr. colectată şi se demândă, ca sub urmarea esecuţiei în timp de 48 ore să se depună Of. protopretorial.

Preoţii Basiliu Socol, Ioan Preda şi Simion Suciu se absolvă din lipsă de date şi dovezi, până când se va putea constata că au colectat.

S'a făcut şi se face recurs contra acestei estrem revoltătoare volnicii şi aceasta din motivele:

1. Prima dată dl protopretore şovinist, ca judecător trebuia să ştie că biserica noastră e autonomă pe base constituţionale în sensul statului organic a bis. ortodoxe din Ungaria şi Transilvania sancţionat de monarchul nostru Francisc Iosif I, şi care autonomie e înarticulată şi în art. de lege IX ex. 1868.

2. Eată ce dispun câţi-va paragrafi ai acestui statut:

Partea I din dispositiile generale a acestui statut e:

„Biserica ortodoxă română din Ungaria şi Transilvania ca bis. autonomă după dreptul ei canonic garantat şi în art. de lege al IX din anul 1868 — pe lângă susţinerea preaînaltului drept de supraveghiere al Majestăţii Sale inviolabile — *îşi reguleazâ, administrează şi conduce afacerile sale bisericesci, şcolare şi fundaţionale în toate părţile şi factorii ei constitutivi independente după forma representativă.*

3. § VIII a acestor dispositii.

„Sus atinsele ţărţi organice ale metropoliei se vor îngriji de timpuriu de mijloacele *intelectuale şi* bănesti, *cari se cer spre ajungerea scopurilor bisericeşti, şcolare şi fundaţionali*, şi încât nu li-ar succede lor de a putea întimpina cheltuelile recerute nici în urma colectelor făcute în afară de metropolie — *întru atâta îşi vor lua refugiu la stat spre ajutoare.*

4. Intre agendele sinodului eparchial e § 96 p. 11 „Escrierea de colecte pentru scopuri bisericeşti, şcolare, fundaţionale şi filantropice".

Tot acel § 4.: „Aducerea hotărîrei în privinţa acelor realităţi şi fonduri conform scopului pentru care s'au înfiinţat".

5. Articolul II al acestui statut „Consistorul eparchial":

§ 110 „*Consistorul eparchial este organul administrativ şi judecătoresc permanent în trebile bisericeşti, şcolari şi* fundaţionali *în diecesa întreagă*".

6. § 139. „Decisiunile deosebitelor senate consistoriale se pun numai decât în lucrare afară de acele apelabile cari în caz de apelaţiune sunt a se subşterne consistorului metropolitan spre decidere finală".

7. De competinţa congresului se ţine: § 154 p. 2 „Regularea şi conducerea tuturor trebilor bisericeşti, şcolare şi fundaţionale pentru întreaga metropolie".

S'a făcut la Pr. Ven. Cons. Arch. două recercări pentru a intreveni în chestie ca autoritate superioară, a cărui ordin îl îndeplinesc Of. par. dar' *până acum după a mea ştiinţă nu s'a făcut nici un pas.*

Nu e corect a lăsa preoţimea şi bis. să'şi bată joc de ea administraţia căci suntem fii a lui Chr. propovăduitori învăţăturii lui, şi ca atari datori suntem cu risicul vieţii a o apăra de toate atacurile infernale.

Eată şi în privinţa asta ce zice § 174 p. 6 între agendele sinodului episcopesc „*a priveghia pentru autonomia biserici şi a o apăra în contra ori căror încercări, ce vor înstrâmtora pacea şi sânţenia bisericii*".

Cred că consistoriul nostru ştiindu'şi chemarea, va face cei mai hotărâţi paşii contra acestei ilegalităţi strigătoare la cer.

Incheiu cu cuvintele psalmistului: „Dă-le doamne după faptele lor, după cugetul inimii lor".

Petroşeni 27 Ian. 1899.

Traian N. Motora
cleric abs. şi inv.

Un alt satrap.

Onorate dle Redactor!

Cred că nu voiu face nici un păcat dacă — amărît în suflet — voiu da publicităţii unele păcate ale Reverendisimului domn Voicu Hamsea, protopopul nostru.

Acest preot puţină chemare adevărat preoţească are, căci d-lui preferă a se îngriji de banca „Lipovana" ca director esecutiv, decât de biserica sa, de aceea biserică care l'a înălţat la demnitatea de protopop, pe care atât de mult o desconsideră. Acest preot în loc de a predica oamenilor să cerceteze biserica, preferă a se îngriji cum să producă la bancă mai mare venit ca apoi să-i vină o remuneraţiune cât de mare ce beneficiază după statute.

D-lui are darul vorbirei, însă posibil, că nu are cutezanţă a vorbì în acest sens, necercetând chiar nici dînsul regulat biserica căci de multe ori la sărbătorile noastre, când nu e de rînd, nici că se apropie de lăcaşul lui Dumnezeu, ci şede în al mamonei, geşeftând la astfel de zile sfinte. De multe ori l'am văzut şi l'au văzut foarte mulţi dintre poporeni în zile de sărbători — mai mici, pentru-că la cele mari trebue să servească — învîrtind din băţ ori parapleu şi luând paşi destul de repezi din biserică prin mijlocul pieţei celei mari, către bancă. Apoi la noi fiind us ca preoţii să ţină utrenie şi vecernie în toată ziua, pe Dumnezeu mărturisesc, că dl prota e cel mai neglijent şi durere, aceasta o ştim şi o vedem toţi.

Este însă un interval al anului, când dl Prota chiar şi nefindu-i săptămâna caută biserica, şi acest timp e înainte şi după Sf. Marie catolică, când vin pelerinii ardeleni la slujbe. Cu astfel de ocasiuni apoi poţi vedea pe dl protopop V. Hamsea ce spirit comercial are, par'că e un anunţător de la panorame, aşa strigă, către popor:

„*Inscrieţi-vě la sf. Maslu 10 cr. de un nume, la pomenire de 7 ori în 7 Dumineci de un nume 10 cr., pe jumătate de an 50 cr., şi un an 1 fl. Sărindarul e 5 fl.*"

Această ocasiune apoi îl face să-şi uite chiar şi de bancă.

De ce?

Uşor de înţeles!

Acest părinte — cunoscut de lacom — şi cu pământurile din Cuveşdi, Dorgos, Zabalţi şi Petiriş — într'atâta s'a dedicat geşeftului de bani, încât, — nu ştiu afacerile de protopop şi inspector şcolar cum le îndeplineşte prin tract — dar' cele parochiale văd că nu mult îl impoartă. Pentrucă de exemplu afacerea cu repararea bisericii săvîrşită acum vre-o câţiva ani, nici azi nu e finalisată. Mormêntii de mult ameninţaţi cu închidere din partea forurilor administrative nici azi nu sunt înlocuiţi cu alţii noi deşi după cât ştiu eu avem de la comuna politică mai ca votaţi 1000 fl. pentru cumpărarea lor. Anul trecut şcolar apoi face vîrf tuturor nepăsărilor acestui protopărinte. Au este corect, că dlui ca protopop-inspector avênd ştire că cât e de necercetată şcoala şi negles învăţământul, să nu cerceteze de fel şcoala într'un an de zile, necum să intreprindă paşii de lipsă cel puţin ca pruncii să cerceteze şcoala. Anul trecut, aşa ştiu eu, chiar nici jumătate din pruncii obligaţi n'au cercetat prelegerile. Şcoala de repetiţie, Lipovenii numai din poveste, „bătrânii" însă poate din timpurile vechi o cunosc. De cor 'mi vine nici să mai amintesc, de acel cor care în timpul până nu venise la noi acest protopărinte favorisat de soarte, propaga pietate, în biserică şi afară delecta publicul iubitor de artă cu frumoasele-i cântări, zic, îmi cade cu greu să vorbesc de corul nost pentru că el nu mai e acela care era pe timpul regretatului protopop Ţieran. Azi acel cor este distrus total, formându-l nişte tineri iubitori de biserică şi cânt, în chip mechanic. De note, nici poveste. Neinteresarea preşedintelui natural, dl protopop faţă de el i-a causat moartea, că renvie mereu e meritul Lipovenilor cari sunt mai toţi iubitori de neam şi biserică, e un popor mult şi îndelung răbdător. Sub preşedinţa părintelui Hamsea acest cor a făcut o aşa mare desbinare între fii bisericii noastre încât desbinarea aceasta — mě tem — are să ne aducă o mare nenorocire pe biserică. Şi aceasta desbinare s'a putut vedea cu ocasiunea alegerii de învăţător din toamna aceasta, unul dintre cei aleşi, fiu de plugar fiind — nu a căpătat numai vre-unul sau doue voturi de măiestri, ear' măiestrii numai ca se arete că nu se lasă la plugari au fost compacţi pe lângă alt candidat. De nu erau împărţiţi oamenii nostrii în 2 cete, din pricina corului, şi această alegere decurgea tot în acea frumoasă ordine în care au decurs multe alte alegeri de preoţ şi învăţători — făr' a fi atacate prin protest. Acum însă nu am scăpat teafări, căci alegerea fu protestată din partea alor 12—15 contrari, ear' cercetarea concrezută Reverendissimului protopop Voicu Hamsea. Acest părinte şi cu aceasta ocasiune şi-a arătat tactica s'a cea bună. Am fost chiemaţi cei iscăliţi în protest, 2 bărbaţi de incredere ai alesului (2 plugari) şi alesul D. Vuculescu. — Ne am presentat toţi în sala comitetului parochial din edificiul şcoalei. Nainte de inceperea investigaţiunei dl prota îndeamnă protestătorii a-şi

---

FOIŢA „TRIBUNEI POPORULUI".

Raportul dintre oameni şi ştiinţele medicale.

Disertaţiune ţinută la 27 Novembre a. tr. în Casina română din Lugoj.

DE

Dr. Mihail Pop, medic.

De câte ori am avut fericirea a mě presenta înaintea D-Voastră, totdeauna m'am uitat în cercul meu de activitate nu cumva voi afla vr'un obiect, a căreia desvoltare să fie de interes pentru partea laică a Onoratului public. Obiecte sunt de ajuns, numai desvoltarea lor e cam anevoioasă, pentru-că altul este modul nostru de cuprindere al lucrurilor şi altul al D-Voastră.

Oamenii în decursul preumblărei adeseori cetesc despre unele şi altele medicamente, care afirmative ar fi în stare să amorţască durerea; se află care cred şi-şi procură medicamentul; în modul acesta se plăteşte reclamul. Medicul se întoarce în altă parte şi zimbeşte de o parte asupra neruşinării de admirat, a publicătorului, ear' de altă parte asupra simplicităţii publicului.

E evident dară, că omul natural şi cel regenarat, dacă îmi este ertat să numesc astfel pe laic şi medic, priveşte lucrul din foarte diferite puncte de vedere. Despre diferinţa aceasta voesc să Vě vorbesc unele şi altele. Dacă cineva e bolnav, voeşte să se şi vindece. Oare pentru ce?

D-Voastră veţi zice de sigur, pentru-ce întrebarea aceasta? Din mai multe cauze uşor de priceput. Areoare — care — va afacere comercială, pre care nimenea n'o poate resolva aşa ca el, trebue să se îngrijască de aceia pe care 'i iubeşte, acolo mai este stare neplăcută, ce însoţeşte morbul ş. a. Aceste imprejurări sunt fundamentale, numai cât eu nu cred, că aceste sunt cele mai puternice motive pentru care cineva ar dori însănătoşare. Pentru-că şi omul avut, doară mai mult ca omul sărac, care în lupta grea pentru esistenţă îşureşte chiar viaţa, zic şi omul avut, doreşte însănătoşarea. Se poate obiecţiona, că în atare cazuri e neplăcerea sau durerea, ce însoţeşte morbul, motivul ce-l sileşte să dorească sănătatea. Alţii poate cred, că morbul e umbra morţii. Eu nu mě îndoesc, că factorii amintiţi sunt de mare importanţă, numai cât mai mare de cât acestea este voinţa de a trăi inconştiu, care voinţă se înrădăcinează în inima omului sau altei fiinţe, atunci când începe a trăi. Cine a avut ocasiunea să privească mai de aproape abatoriul (Schlachtbrücke) a putut observa, că vitele singuratice, sau în cârduri, au pornit liniştite către locul de pierzare. Dar' când au ajuns la poartă, tabloul s'a schimbat, de odată totul a tresărit şi vitele au încercat tot posibilul pentru a încunjura păşirea preste pragul locului nefast. Cine se îndoeşte, că s'a desvoltat în animale presimţul periculului sigur şi cě animalele au început să vadă curat?

Cine n'a esperiat cât de instinctiv simţeşte calul cadavrul altui cal, ce zace undeva în apropiere? cum suflă şi spăriet, se nisueşte a se depărta de acel loc periculos. Abea se poate presupune, că animalele mai inferioare nu ar avea ceva esperienţă despre moarte. Necondiţionat simt sau văd ceva, ce le apasă inima; după cum unor bărbaţi puternici li rău, dacă văd sânge.

Acest element de viaţă, acest curent nervos este acel anima, acel spirit, care ne-a pornit pre noi pre căile vieţii, şi în continuu ne sileşte să înaintăm; ear când ne atinge prima adiere a slăbirii acestui simţemânt, se deşteaptă în noi presimţul morţii. Sunt oameni, la care se iveşte acest presimţ şi e grozav. Imi aduc aminte, că am petrecut noaptea la patul unui bărbat puternic, la care s'a ivit o sêngerare repentină. Din cât am putut eu judeca, totul a indigitat într'acolo, că pericolul a trecut; cu toate acestea o frică şi o nelinişte, pre care eu atuncea nu mi-am putut-o esplica-o, a cuprins bolnavul. Mai târziu cu câte-va ore, am ajuns la convingerea, că respectivul în mod inconştiu a simţit, că a căzut o verigă din catena vieţii sale; şi aceasta a deşteptat în sine presimţul distrugerii. Sunt alte multe cazuri, la care simţemântul amintit se iveşte şi cu toate că rěmân în viaţă sufer grozav de simţemântul nimicirei, care îi ameninţă. Mulţi bărbaţi şi femei au scris sau au încercat să scrie acel simţemânt de nedescris, acea decadenţă repentină şi înspăimântătoare, în care ochiul nostru ca şi când ar străbate aceea prăpastie, care ne desparte de lumea cealaltă şi care apoi răzînd părăseşte fiinţele miserabile, neputincioase şi îngheţate de frică, a căror toate încheieturile tremură, ca şi sub impresiunea unor visuri de strigoi. Adese-ori rîdem de atari indivizi şi-i numim nervoşi, cu toate că după părerea mea ar merita mai multă atenţiune. Tot-deauna am susţinut şi susţin şi acuma, în contra părerii generale, că pe omul bolnav, nu-l înspăimântă moartea. Altmintrelea stă lucrul cu omul bolnav, pre care şi-a pus mâna moartea, dispare în un mod uşor şi neobservat; ear' pre lângă sine şi după sine lasă ca erezire întristarea şi durerea.

(Va urma).

revoca protestul, şi aceasta mi-a plăcut, vězînd însă că nu-i succede a capacita pre toţi, începe a cârti pre cei încăpăţinaţi dând îndemn celor 2 bărbaţi de încredere a se încăiera la sfadă. In loc însě de a păstra buna ordine, a îndemna cu asprime pe cei lărmuitori să se modereze, încă dênsul se rěssteşte către un protestator cu cuvintele: „D-Ta nici nu eşti membru în sinod, că trăeşti în concubinat." La ce îi reflecteaza cel dojenit „eu am crezut că dacă sum luat în lista membrilor sinodali, am drept, nu pot fi împedecat nici a protesta la alegeri, dar dacă D-voastră ziceţi că nu am drept, voiu tăcea şi nu voiu răspunde la protocol". Oare a purces legal dl. Protopop faţă de acest protestator? Dar acea a fost corect, că a lăsat în sala de investigare să între câţi toţi? Oare este acea tactică dela un Protopop ca să sufere atari influinţări, căci poate din temere s'or retras din cei iscăliţi mulţi, vězând presenţa unor figuri cu trecut nu prea de laudă, însă azi oameni cu mare trecere înaintea dlui Hamsea. Ştiu că onoratul public cetitor va zice că toate aceste câte le-am espus nu sunt corecte, eu însă zic mai mult, sunt dle Protopop toate de condamnat câte le-ai făcut şi negles. Lasăte de bancă şi grijeşte turma, căci pare-mi-se Sta Scriptură zice; „Păstorul cel bun grijeşte de turmă şi sufletul şi-l pune pentru oi". Apoi scris este tot în cartea cărţilor că creştinul să nu-şi zidească pe pământ cetate neperitoare ci în ceriuri, aducânduţi aminte ca de încheiere, că Mântuitorul Cristos cu biciul a izgonit schimbătorii de bani din biserică.

Un fiu al bisericii.

Lipova.

Reuniunea învěţătorilor rom. gr.-ort. din districtul Sibiiu.*)

(Dare de samă pentru „Trib. Poporului").

Din Sibiiu 1898.

(Urmare şi fine.)

Din n-rul 273 al „Gazetei" aflu, că comisiunea noastră şi-a făcut datoria, dar' durere nu tot astfel a purces onorabila redacţie, de oare-ce ea şi după lămuririle obiective ale comisiunei noastre, susţine, că *convocatorul a emanat numai de la biroul comitetului* şi nu de la însuşi comitetul, care a despectat gravele motive, pentru cari sinodul a părăsit sistemul Reuniunei! — află de consult a nu publica „Intimpinarea" ce i-s'a trimis („Gazeta", care respectă mai mult pe un pamfletar, decât o corporaţiune, ca Reuniunea învěţătorească. tot nu-şi ajunge scopul, de oare-ce prin acest fapt — iubirea şi alipirea noastră faţă de dl Barcianu, cu nimica nu se micşorează).

După această digresiune trec la agendele adunării generale.

Chemat dl Barcianu la continuarea lucrărilor (la întrarea în sală dl Barcianu e întimpinat de vii esclamări de *„trăiască"*) pune la cale alegerea coomitetului central şi la propunerea membrului I. Bratu se alege president Dr. D. P. Barcianu prof., vic.-pres. Dr. P. Şpan, prof.; secretar I, A. Galea; secretar II. Candid Popa; cassar prof. Ioan Popovici; bibliotecar G. Stăneasă; controlor Coman Hămbăşan; membri în comitet: prof. D. Comşa, Dr. Stroia şi înv. D. Lăpădat şi Maniu Lungu.

Adunarea, la propunerea învěţătorului Iuliu Crişan (Sěliţte); trimite o depeşe de felicitare Ilustrităţii Sale dlui Nicolae Popea, episcop al Caransebeşului, din prilegiul serbării onomasticei sale, ear' după aceea se alege comisiunea de verificare a protocolului, comisie constătătoare din profesorii, I. Popovici, Dr. Stroia, D. Comşa, înv. T. Joandrea şi Negrilă şi d-şoarele V. Joandrea şi Iovescu.

După cuvêntul de mulţumită al presidentului, căruia îi rěspunde directorul şcolar dl D. Lăpadat din Sěliţte, care în numele Reuniunei învěţătoreşti aduce recunoştinţa membrilor presenţi atât distinsului president, cât şi profesorilor seminariali D. Comşa şi Dr. Stroia pentru interesul ce-l poartă causei învěţătorilor — adunarea generală s'a declarat de încheiată.

*

Noi participanţii ne-am depărtat fiecare oţeliţi cu bogate cunoştinţe câştigate în durata zilelor petrecute sub conducerea foştilor nostri profesori, cari cu toate prilejurile dovezi ne dau de dragostea ce ni-o poartă nouă şi prin noi neamului românesc.

Un dascăl de la sat.

*) Intârziată din lipsa de spaţiu. Red.

Intr-o „şcoală"

— Dela „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiiu".

Sibiiu, 31 Ian. v. 1899.

Dascăl şi şcolari, lecţii şi prelegeri: adevěrată şcoală. Şi încă, ah, ce şcoală preţicasă! Dascălul e nobil şi devotat. Elevii-'s buni, ascultă de bunul lor dascăl. Sunt buni, căci ştiu, că numai folos pot avea, dacă ascultă şi urmează dascălului. Ear' bunul dascăl propusu-şi-a tare şi cu însufleţire, ca din şcolarii sěi oameni să facă; propusu-şi-a, ca viţa necultivată cu grije şi cu bunătate nobilă să o facă.

Din întêmplare 'mi-s'a dat ocasiunea a fi de faţă într'o atare şcoală; şi şcoala aceasta, în care am participat eu, nu m'a lăsat lipsit de plăcerea aceea sufletească, ce o simte omul când se află în mijlocul unor adevěraţi şcolari dornici după hrană sufletească. — Şcolarii acestia bună cale urmează, ear' dascălul lor înţělept şi uman a fost, când în fruntea şcolarilor sěi s'a pus. Zelul şi îndelungă — răbdarea lui roade îmbelşugate vor aduce.

„Şedinţele literare" ale reuniunei meseriaşilor români din Sibiiu — despre care nu e oara primă când vorbim în acest ziar — şcoale sunt.

Joi, în 28 Ian. v. s'a ţinut prima în anul acesta. Pe la oarele 8 seara intrăm în local clubului reuniunei. Droaia şcolarilor meseriaşilor, calfelor şi al drăgălaşelor şcolăriţe, indesuia ambele sale. Bun semn. — Şcoala bine îngrijită şi curată. Şi dacă privim în jur, ce vedem? In mijloc o masă verde, lungă, pentru dascăl şi ai sěi sfetnici; pe păretele din frunte bate la ochi tabloul venerabilului fost preşedinte şi actual preşedinte onorar al reuniunei, Nicolae *Cristea*. Pe păretele din stânga o lădiţă de lemn măestrită — lucrată cu adevěrată artă de măestrul măsar E. Petruţ, vesteşte sfintele cuvinte: *„Contribue din prisosul Těu pentru alinarea suferinţelor věduvelor şi orfanilor meseriaşilor români!"* Şi cuvintele sfinte — isvorite din inima preşedintelui V. Tordăşianu, a cărui operă mai nouă e şi aceasta colectă — rěsunet au aflat până acum, şi vor afla în viitor! Mai încolo dulapuri pentru bibliotecă, apoi tablouri de ale bărbaţilor nostri distinşi, şi alte unelte. Şcoală de model!

Preşedintele îşi ocupă locul la masă. Se face linişte în sală. Privirile se aţintesc asupra lui. Se începe şedinţa comitetului reuniunei. Se regulează unele afaceri curente administrative — între cari şi anunţarea darului marinimos de 6 fl. al P. S. Sale dlui episcop Nicolae *Popea* din incidentul petrecerei mai nouě a reuniunei, — apoi bunul dascăl anunţă începerea prelegerilor, anunţă începerea „şedinţei literare". — Sodalul Vasile *Arsenie* păşeşte la masă şi citeşte piesa instructică „Meşteşugul, plug de aur." A cetit foarte bine. Dascălul îşi face datoria; provoacă pe şcolar să spună cu cuvinte proprii ceea-ce a cetit. Şi şcolarul rěspunde corect şi bine; înţelesul piesei l'a pětruns; ceialalţi şcolari arată semne de mulţumire. Urmează o variaţie:

D-ra Elena *Mohan* declamează binişor o poesie. Dascălul îşi face observările sale. Urmează cetirea tractatului „Despre meserii", cetit corect şi la înţeles de sodalul Ioan *Işan*, şi ca variaţie tot el citeşte o anecdotă de mult haz. La urmă se produce bine cunoscutul declamator umorist George *Muţiu* sodal tipograf, cu declamarea poesiei hazlie „Ţěranul şi vaca", repurtând aplause binemeritate. Prelegerile se termină de astădată. Bunii şcolari sunt entusiasmaţi, au prins ambiţie vrednică de laudă, se însinuă mai mulţi pentru prelegerile viitoare. Apoi mulţumiţi şi fericiţi să împrăştie la ale lor, cu dorul de a se întruni earăşi cât mai curênd.

Şi acum, iubite cetitor, te vei întreba poate, ce rost au aceste „şedinţe literare" ale Reuniunei sodalilor români din Sibiiu? Ce ţintă mai înaltă a îndemnat pe vrednicul preşedinte al Reuniuuei, Victor Tordăşianu, când trup a dat acestei fericite idei? Rěspunsul e uşor. Roadele binefăcătoare ale acestor şedinţe sunt bătătoare la ochi. Meseriaşul român e negligat, e singur şi neajutorat. Trebue oameni devotaţi şi îngrijaţi de binele comun al naţiunei, care să arate cale bună şi acestei clase a poporului nostru. Căci, Doamne, multă lipsă are meseriaşul român de călăuzi şi luminători!

Prin întrunirile aceste meseriaşii vin în atingere unii cu alţii, se cunosc unii pe alţii, schimbă idei, îşi spun něcazurile şi experienţele, învěţênd mult unul dela altul, se desvoltă între ei simţul atât de mult accentuat al *colegialităţii* şi coherenţei între

GENERAL BAROZZI.

Un general român, care numele bun şi l'a căştigat pe câmpul de bătaie în 1877-78 contra Turcilor. La 1888-1890 a fost ministrul de rěsboiu şi s'a distins intotdeauna printr'o dragoste nemărginită ce are pentru armată, blândeţe şi simţul de dreptate.

A fost apoi adjutant al M. Sale Regelui Carol I. şi acum este şef al Statului major (Stab). E in vrîstă de 59 ani.

Acrostih în dialog.

In cartea vieţii mele, din cer s'a scris cu foc,
Ordin de despărţire şi am plecat de loc.
Ah greu mi-a fost a trece când cugetu-mi şopté;
Naţiunei tale scumpe, nu-i vei mai ajuta.
Priviţi însă ce taină, priviţi spre locul meu,
O altă sentinelă, trimis-a Dumnezeu!
Purcede, frate bune, pe drumul cel umblat,
Acum al těu e rêndul,—să fii neînfricat!
Să stringi pe lângă tine Biserica cea vie,
Un cuget să fiţi unul, în pace şi frăţie.

Norul este negru şi tu prea departe,
Insă ştiind drumul, te 'nţeleg eu frate.
Cugetu-mi şi mintea pentru tot ce-i bun,
O, mult mě tortura, Doamne, Ţie 'ţi spun.
Lungă-mi este calea şi povara-i grea,
Am dorit-o însă şi e calea mea.
Iubirea ta scumpă, eu o cerc mereu,
Este unul care vede gândul meu.
Pentru legea sfântă, pentru fii mei,
Ori ce va să fie, eu voiu fi cu ei.
Pe tine dar, frate, mutat din ăst loc,
Eu nu pentru mine, pentru ei te rog.
In cer lângă tatăl, fii-ne ajutoriu,
Acolo-i dreptatea, nu-i la muritori!

V. P. Pătăşanu.

La o rîndunică.

Mândră rîndunică, ce-mi aduci tu eară
Din călătoria ta de primăvară?
Mi-aduci ear durere, sau v'ro bucurie,
Spune rîndunică? Ce-mi aduci tu mie?

N'ai întâlnit oare din ţară în ţară,
In zori fugând, doru-mi, soartea amară.
Spune rîndunică, dacă pe câmpie,
N'ai întâlnit floarea ce mi-e dragă mie?

Mândră rîndunica, la fereastă vină,
Cu a ta cântare dulce şi divină,
Apoi sboară, dute adă-mi doru acasă,
Dute şi mi-l adă, — dela a mea mireasă.

I. C. C.

Poesii poporale.

(Din Zorlenţul-mic).

Cîntă cucu jos in luncă,
Stau voinicii să se ducă,
Pre toţi Niamţu săi měsoare
Şi 'mperatului sě-i joare.
Mamele sě tînguesc,
Varsă lacrămi, se pělesc,
Plâng şi peptul şi-l zdrobesc
Eu suspin şi mě gândesc.
O zi trece, altă vine
Vine rîndul şi la mine
La měsură de mě strigă
Şi n'am mamă să mě plângă
Dar mě plânge frunza'n spin,
Ei'i jele că's strein;
Şi mě plânge frunza'n nuc
Ei-i jele că mě duc.

*

(Din Valea Geoagiului)

Cucule, dela pădure,
Du-te la mândra şi spune,
Să-mi gătească peana bine
Pe Duminecă ce vine,
Şi în loc de douě flori
Să-şi puie a ei ochişori,
Şi în loc de douě pene
Să-şi puie a ei sprîncene.

Câte rele m'au mâncat,
Ca una nu m'a gătat,
Ca mândruţa dintr'alt sat,
Ca pita de cumpěrat.

Mi-a trimis mândruţa dor,
Pe frunză din via lor.
Şi eu i-am trimis de-acasă
Pe frunza din via noastră,
Să m-aştepte sănětoasă.

Cucule, peană galbenă,
Eu mě culc, tu mě leagănă,
Şi mě leagănă frumos,
Să nu cad din leagăn jos.

Hai mândră să trecem Oltu,
Să schimbăm vorba şi portu.
Bine-i Doamne, până-i vară,
Până-i patu mândrii-afară.
Dacă 'şi mută patu 'n casă,
Am să staur la fereastă.

Culese de *Precup Lazar*, june ec.

DOINE OSTĂŞEŞTI.

Neamţule mare duşmane,
Dacă vrei să ai cătane,
Du feciori mai de mici,
Nu-i duce când sunt voinici.
Du copii când sug ţiţă,
Nu-i duce când au drăguţă.
Neamţule mare împěrate
Nu te temi că te vor bate,
Lacrămile mândrelor
De doru voinicilor?

Grea-i porunca 'mpěrătească
Şi-i musai să se înplinească;
Care cum se porunceşte,
Dintr'o dată se'mplineşte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

sine. Apoi câte bune şi folositoare nu învaţă ei din lectura diferitelor tractate, ce taie chiar şi în branşele meseriei lor! Ce efecte bune nu are lectura aceasta asupra desvoltării intelectului lor, asupra nobilitării simţemintelor lor, asupra lărgirii orizontului vederii lor. Câte povete bune nu aud ei şi din gura conducĕtorului lor, care neobosit şi fără preget îşi jertfeşte timpul şi puterile întru călăuzirea lor. Ear' din prelegerile ce le ţin eei mai aleşi dintre ei asupra diferitelor branşe ale meseriei, câte indicii preţioase nu câştigă ei pentru o purtare cât mai raţională a meseriei lor!

Frumoasa ideeiă se laudă de sine. Şi nu putem în destul a accentua dorinţa ferbinte, ca pilda măreaţă ce o dă „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiiu", în frunte cu al ei demn preşedinte, cale bătucită să facă în toate cercurile de meseriaşi Români, căci atunci doar' bariera ce atât de puternic este înţepenită în calea desvoltărei clasei noastre de mijloc, înlăturase-va şi Românul ca alte popoare civilisate — putease va făli şi el cu industriaşi bravi, răsăriţi din propriul sĕu sîn!

Priveghitorul.

Din vestitul Torontal.

„Bani prădaţi".

Beba-Veche.

Cârmuitorii comunei noastre politice, puşi şi ajunşi din mila lui Dumnezeu şi din voinţa oamenilor, susţinuţi şi hrăniţi din sudoarea bietului popor muncitor, care cât e mândra de vară aleargă şi se sbuciumă după o bucăţică de pâne şi nu ajunge bine cu ea acasă, până ce executorul şi aşteaptă la poartă sĕ i-o ducă, ca se plătească cheltuelile făcute, ca „bani prădaţi".

Câte lucruri, de cari bietul popor nu ar avea lipsă şi fară de cari ar putea fi cari lucruri toate numai ocârmuitorii de la comună, cu cuminţia lor, neîntrebaţi de nime le fac şi apoi „banii prădaţi" pe astfel de lucruri îi aruncă în spatele bietului popor muncitor şi sĕrac, ca cheltueală a statului şi numai odată te pomeneşti, că vrênd nevrênd te sileşte să dai, până şi cel din urmă filer, că de unde nu, îţi duce perina de sub cap.

Luatu-ne-am de gânduri, ce să facem şi unde sĕ ajungem cu cârmuirea dusă de ocârmuitorii nostri de la comună, că nu putem zice alta de cât un sbiciu de foc s'a pogorît peste comuna noastră Bebaveche, încât mai reu o sĕ ajungem ca Sodoma şi Gomora, dacă cumva lucrurile nu se vor îndrepta mai spre bine cu alegerile viitoare, şi nu vor ajunge ocârmuitori nişte oameni mai de dai Doamne.

Câte rele câte bune,
Toate la căprari să spune;
Toate se le împlinească,
La ficiori să poruncească.

Mândruliţă de demult
Pleacăţi gura s'o sĕrut;
De când nu te-am sărutat
Buzele mis'au uscat.

Hai bade la noi pe sară,
Că doar nu-i un cap de ţară;
Căi numai de-o puşcătură,
Vină bade şi-mi dă gură.

Culese de:

I. Ciortea.

GHICITURI.

Pe drum merg câte-va gâsce cum au datina a merge gâscile una după alta, adecă în ordine frumoasă; cea ce merge dinainte are douĕ în urma ei, cea ce e mai în urmă are douĕ înaintea ei, câte au fost toate gâscele?

Buteni, la 14 Febr. 1899

Arcadiu Crêsnicu, preot.

Poporul s'a fost lăpĕdat de biserică şi şcoală, reducênd cultul la 5% numai din causa greutăţilor şi sĕrăciei ce îi apasă pe bieţii bebani şi numai „Moş Crăciun" i-a strîns la olaltă şi i-a îndemnat sĕ ridice cultul earăşi la 12% până când em din nou aruncuri în spatele bietului popor, o dare nouă, o dare de 3—4600 fl. pentru săparea unei fântâni arteziane, o sumă cu care la alte comune fac 3—4 fântâni.

Nu am fi contra funtânei, cu toate că har Tatălui, avem o mulţime de fântâni, cu apă foarte bună de beut, atât în comună cât şi în hotar, dar' ne doare, că nu avem măcar un filer bani gata, ci trebue să luăm cu camete mari.

De trei ani ne luptăm şi sbuciumăm şi nu putem sĕ ne ridicăm o şcoală pentru copilaşii nostri, ci prin case închiriate ne ţinem bieţii copilaşi şi pentru pofta domnilor sĕ ne pună puternicii o dare nouă de 3—4000 fl.

Încărcaţi domnilor! Încărcaţi numai cât puteţi pe bietul popor, că veni-va timpul, când ţerănimea lua-va lumea în cap, dar' voi ce veţi face? Cu ce veţi trăi?

Numai atunci vĕ veţi deschide ochii vostrii, atunci vĕ veţi căi, că ce aţi lucrat aţi lucrat reu, ear' atunci va fi târziu şi voiu vĕ puteţi duce. . . .

Nu ne-a ajuns, că ne-a pus în spate o dare nouă, dar' în ciuda Românilor, nepricepuţi şi fără carte, cum ne ţin Dumnealor — buta oláj — zic în ciudă, din loc destul cât e comuna, nu au aflat alt loc potrivit pentru fântână de cât 2 paşi de la îngrăditura sfintei biserici, unde au bătut parul sĕ o facă.

Dacă învĕţătorul I. Muntean, nu sĕ făcea sabie cu 2 tăişuri şi nu apăra dreptul nostru, se făcea ca o bajocură în spatele altarului, de unde nu numai serviciul Dumnezeesc era conturbat, dar' totodată se făcea şi un bălătan de apă şi tină.

Inzadar a fost răcnetele dlui notar Tus Gyula şi strigătele contra învĕţătorului, pe care l'a numit: agitator — lázadó — şi că dênsul porunceşte, ca dl învĕţător cu 65 de subscrieri, lucrul pornit l'a oprit în loc.

Onoare şi părintelui, dl Blaga, care la cererea poporului a intreprins paşii de lipsă, mergênd în persoană la dl pretor, căruia referindu-i causa a sistat lucrul.

Onoare şi a 3 membrii din representanţă Vasilie Muntean, Lazar Cicoşu şi Trifu Comloşanu, cari au votat contra locului de lângă biserică, până când alţi representanţi, români mai slabi de credinţă şi mai puţin iubitori de neamul şi biserica lor, au votat după comandă. Fie-le de bine, Dumnezeu răsplăteşte fieştecăruia după faptele sale.

Durere însă, că până când noi bebanii ne rĕsboim pentru dreptul nostru şi apărăm biserica noastră, ferindu-o de duşmanii cari să rescoală asupra ei, părintele Văcărescu umblă după oue prin Valcani, că vălcănenţii mai bine hrănesc ca bebanii.

Onoare ţie părinte!

O împrejurare foarte tristă, că la noi în comună toate întreprinderile şi lucrurile se fac fără plan şi fără încuvinţarea autorităţilor competente, adecă toate merg d'avalma, tac şi fac şi tu „buta oláj" plăteştel

Atragem atenţiunea dlui pretore Emil Tallián, precum şi a Ilustrităţii Sale dlui vicişpan, asupra împrejurărilor critice ce ne ameninţă, că timpul în care ne aflăm, nu ne permite să ne susţinem ce avem mai sfânt, şcolile şi pe învĕţătorii nostrii, muncim din greu şi bucăţica de pâne ni-o duce executorul în silă ne lasă copii să moară de foame, ca să plătim cheltuelile făcute numai din sburdălnicia domnilor cari nu au milă de noi. — Aştetăm mila Voastră, dacă cei aleşi şi hrăniţi de noi nu au milă de sĕrăcia noastră şi golăciunea copiilor nostri.

Iară noi românii cei huiduiţi şi nedreptăţiţi să ne scăpăm de reu voitorii nostrii, cari cutează fără milă să ne despoaie de puţinul nostru agonisit.

Fiţi tari în credinţă, *iubiţi-vĕ biserica şi şcoala voastră*, iubiţi-vĕ neamul nostru, iubiţi-vĕ preoţii şi învĕţătorii voştrii, cari au datorinţa a să lupta pentru binele şi viitorul vostru, nu fiţi fricoşi în dreptul vostru şi Dumnezeu vĕ-va ajuta, că *cu noi este Dumnezeu.*

Achile.

De la Sate.

Fiind eu chemat din partea mai multor poporeni din St. Nicolaul-mare, în 24/5 Ianuarie a. c. m'am presentat în St. biserică de acolo şi împreună cu preotul din Zabar, Nicorescu şi administratorul parochial din loc, am servit sfânta liturghie în presenţa unui popor numĕros de Români şi Sĕrbi.

Că se ştie că în comuna St.-Micolaul-mare poporul în urmarea despărţirei de Sĕrbi ne avênd încă biserică proprie serviciul dumnezeesc se face la olaltă, până la finirea bisericei pompoase care este adusă sub acoperemênt.

La sosirea mea la gară m'au aşteptat mai multe trăsuri încărcate de popor, care m'au întimpinat cu „să trăiască", poporul nenumĕrat pe strade încă m'a salutat amicabil, şi m'a condus la economul Ieremie Farca.

Avênd mare speranţă de a devenì ales în acea comună şi de oare-ce eu posed dreptul de a competa numai pe staţiuni de clasa II-a; ear' concursul este publicat de cl. I şi cunoscênd, că numai cu concesiune de la I. P. S. Sa pot se competez sunt resolvat a mĕ şi presenta în persoană la I. P. S. Sa spre acest scop, ca să-mi dea concesiunea cuvenită ca să nu fiu respins la alegere, — căci poporul doreşte; dacă nu capăt, nu va fi bine, căci eu de 8 ani sunt preot disponibil, şi acuma numai pentru ca să fac pace în popor, doresc a fi, căci har Domnului, am cu ce trăi.

Ce se atârnă de mine mărturisesc în public, şi pe onoarea mea, că eu nu caut interes personal faţă cu acest popor binevoitor şi creştin, ci doresc din averea mea proprie a dona pe seama fondului scolar de acolo, o sumă însemnată, de loc la intrarea mea în funcţiune afară de aceea şi alte venite doresc a le destina spre acest scop cari toate la timpul seu le voi face cunoscute în organul nostru naţional „Tribuna Poporului" de oarece acuma nu vreau sĕ mi-se zică că fac oare care abus, de şi ştiu că pe atare scopuri fieşte carele este îndreptăţit a face favoruri.

Mai departe fiindcă nu-mi cunoscut resultatul, pe cale publică aduc mulţămire unor fruntaşi ai parochiei, care au binevoit ca om necunoscut a mĕ preveni şi onora de şi nu-i cunosc pe toţi pe nume, şi anumit D-lui Lazar Farca, Irimie Farca, George Barbu, Popescu Iulius, Nicolae Farca, Georgiu Comloşan, precum şi altor din popor, rugându-i să primească pe această cale distinsa mea mulţămire.

Leucuşeşti, la 8 Februarie 1899.

Mult stimător,

Constantin Rosa
preot disponibil.

Bibliografie.

„Revista ilustrată" în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poesie de G. Coşbuc. Ornatele (Odajdele) preoţilor idolatri. Tipuri de S. P. Simonu Când te vĕd. Poesie de Niţu Din propria ei putere. Novelă de G. Simu.

Biserica şi şcoala.

Şcoala gr.-cat. din Pintitul săsesc, de pinticanul. Papa Leo al X-lea. Date istorice ee I. Mărginean.

Din albumul nostru. Şchiţe. biografice.

Carmen Sylva, Alexandru Szilăşi Ioan Mărginean, Toma Gălătariu.

Ţĕranii nostri.

Doine Poporale. Cronica lunară. Bibliografii. Glume. Gâcituri. Poşta redacţiunei.

Ilustraţiuni:

Papa Leo. Şcoala din Pintic. Carmen Sylva. Alexandru Szilaşi. Ioan Mărginean. Toma Gălătariu. Un bătrân Şoimuşan zicênd din fluer. Statua lui Hentzi. Inaintea tribunalului,

Preţul abnnamentului pentru Austro-Ungaria 12 coroane, pentru România şi străinătate 17 franci. Redacţiunea şi administraţiunea „Revistei Ilustrate" e în Şoimuş p. u. Ngy-Sajó.

Invitare la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe Quart. I respective semestrul I 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI"

Condiţiunile de abonament, însemnate şi în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	„ 5.—
Pe 1/4 an	„ 2.50
Pe o lună	„ 1.—

Pentru România şi străinătate.

Pe un an	franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonaţi deosebit, ca foaie pentru popor, cu **2 fl. pe un an,** *având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus popora de 4 pagine.*

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numĕrul de Dumineca.

Administraţia
„TRIBUNA POPORULUI."

DIN ARDEAL.

Onorată Redacţiune!

Bistriţa, Ianuarie.

Fiind în Bistriţa un numĕr foarte frumos de meseriaşi români cari în lipsă de conveniri sociale române, respective în lipsă de reuniune de meseriaşi Români trăeau, risipiţi ca membri prin reuniunile strĕine, săseşti şi maghiare, încă în anul 1895 la 17 Martie, la stăruinţa domnului Gregore Radu pădurar şi a mai multor fruntaşi din Bistriţa am fost convocaţi toţi meseriaşii români în şcoala română din loc spre a ne constitui în o Reuniune de meseriaşi români, cu care ocasiune, spre bucuria tuturora, ne-am şi constituit şi domni advocaţi Dr. Tripon şi Dr. Linul ne-au compus statutele şi le-au aşternut la locurile competente spre aprobare.

Fiind-că ministrului unguresc, ca de-a pururea nu-ei a convenit vre-o câţi-va paragrafi din statutele noastre, cu începutul anului 1896 ne-a retrimis statutele spre întregire, cu aceea observare că §-2, care e cam obscur s'au întunecat să se şteargă cu totul, eară statutele întregite să 'i-să trimită din nou spre aprobare.

Durere, că deşi mai mulţi dintre meseriaşii nostri au stăruit şi insistat pentru întregirea şi trimiterea statutelor noastre spre aprobare din nou, totuşi aceea până astăzi nu s'a întêmplat, fără în anul trecut prin luna Octomvrie tot la stăruinţa mai sus numiţilor domni am fost din nou convocaţi la o adunare de constituire, la care dintre toţi fruntaşii Români numai domnul Dr. Tripon şi cei doi învĕţători au luat parte.

Deşi şi cu această ocasiune s'au luat statutele noastre la desvoltare şi s'au predat unui dintre amintiţi învĕţători spre traducere din ungureşte şi în româneşte şi totodată au fost rugaţi amintiţii domni să ni-le trimită cât mai în grabă spre aprobare, totuşi statutele noastre nici până astăzi nu sunt nici întregite şi nici traduse din ungureşte în româneşte, eară bieţii meseriaşi, cum am amintit şi mai sus, în lipsă de reuniune română trăesc rĕsleţiţi ca membrii prin reuniunile strĕinilor şi nu numai îşi uită dulcea limbă a mamei lor române, fără cu părere de rĕu s'a observat că mulţi au fost asimilaţi şi contopiţi în caractere cu totul strĕine de neamul nostru. Nu pot trece cu vederea de a nu aminti şi aceea împrejurare, că în vara trecută tot la îndemnul domnului, sau a domnilor Gregore Radu pădurar şi Traian Brătescu magistru de cor, 30—40 meseriaşi au format un cor român, care la 30 August anul trecut a dat un concert public, foarte bine reuşit, la care nu numai publicul român a participat, fără şi strĕini încă au participat şi l'a aplaudat, însă cu toate acestea din causa că între Românii din Bistriţa se află şi vre-o câţiva negri la suflet care cu toate ocasiunile se încearcă a pune beţe în roate, atât Reuniunea cât şi corul meseriaşilor români din Bistriţa nu ş'au putut ajunge scopul, şi ambe au murit încă nebotezate.

Deşi suntem peste 3000 Români în Bistriţa între care un numĕr frumos de inteligenţi, elită, şi peste 200 meseriaşi cu zidari cu tot, totuşi afară de Reuniunea română de cântări, care stă numai din ţĕrani şi care tot prin intrigile celor negri la suflet e aproape de apunere, nici de o Reuniune sau instituţiune culturală nu dispunem, din care causă fruntaşii nostri inteligenţi care compun elementul cel mai sĕnătos sunt rugaţi să bine-voiască a-ne sta întru ajutor, barem până vom putea alcătui reuniunea meseriaşilor români, de care în tot momentul avem lipsă, dacă vrem să nu fim prada streinilor, eară pe Domnii învĕţători, pe care îi privim ca luminile poporului şi în care avem toată încrederea îi rugăm ca pe lângă multele ocupaţiuni cu care sunt însărcinaţi să nu uite nici de noi meseriaşii ?

Fiind-că corespondenţia aceasta conţine numai purul adevĕr rugăm onorata redacţie să bine voiască a ne-o publica în unul din cei mai apropiaţi numĕr de Dumineca.

Vasilie Pop, cojocar; *Ignat Englian*, cojocar; *Niculae Ungur*, păpucar.

Dela Reuniunea agricolă.

Pogramul de lucru al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu", pro 1899.

Cu scop de a cunoaşte referinţele economice de prin comune, comitetul central în 1899 va ţinea, după putinţă, întruniri agricole în comuna Turnişor, Pianul de jos, Topârcea, Bradu, Ilimbav, Ţichindeal, Vale şi Rehău.

La cas că a. c. va fi ambundant în poame şi cereale, comitetul va arangia în toamna a. c. în Sibiiu o exposiţie de poame, cereale şi de produse ale indutriei de casă. Tot atunci se va ţinea şi exposiţia anuală de vite de prăsilă. In casul, că anul nu va fi roditor, se va arangia singur exposiţia de vite în opidul Mercurea.

Cursul de altoit pomi se va ţinea în comuna Gurarĭului.

Cu pomi altoiţi, meri pătuli, se vor dărui membrii Reuniunei cu locuinţa în Tălmăcel.

Se vor distribui între membri în mod gratuit seminţe de nutreţuri măestrite (trifoiu, napi, luţernă), cum şi sămânţă de cânepă italiană. In acelaşi timp comitetul mijloceşte pentru ori cine procurare de tot soiul de semĭnţuri bune şi mai eftine.

Intre membrii doritori de a prăsi galiţe de soiul nobil: se vor distribui în mod gratuit oauĕ de galiţe, soiul Plaimouth, Rocks etc.

Maşina de sămănat, o grapă de fânaţe şi eventual şi ate maşini şi unelte economice — se vor pune la disposiţia membrilor spre folosire în mod gratuit.

Unuia dintre membri Reuniunei cu locuinţa în Fofeldea, i se va dărui o viţea de rasa curată „Pinzgau".

Cu scop de a introduce îmbunătăţiri în prăsila oilor: se vor procura douĕ oi şi un berbece de rasa germană, care se va dărui pe lângă anumite condiţiuni unuia dintre oierii nostri.

In causa industriei de casă comitetul va face apel către cărturarii de la sate atrăgând din nou atenţiunea asupra museului înfiinţat de dl. R. Bergner în Graz.

In toamna a. c. se va pune în lucrare cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille", ce este zidit în Sĕliste,

Tovărăşiile agricole şi Insoţirile de credit, sistem Raiffeisen, se vor provoca să facă raport despre activitatea lor în 1898.

Cei împărtăşiţi anii trecuţi cu seminţe, pădureţi, altoi etc. se recearcă a face raport despre resultatele obţinute.

Adunarea generală pentru anul 1898 se va ţinea în comuna Rĕşinari.

Cu scop de a putea realisa cele de sus şi în vederea modestelor mijloace, — Reuniunea va adresa rugări către băncile noastre pentru ajutoare bănești.

O întêmpinare.

(Urmare.)

Din parte-mi constat, că ignoranţi şi rĕu voitori ai Grăniţerilor sunt toţi aceia, care, din pismă şi ură faţă de persoana mea, au dorinţa să reguleze alegerile preşedintelui şi a membrilor din Comitetul Comunităţii de avere, după prescrisele § 47 a legii citate; aceasta ar însemna: să dai foc casei, ca să stirpeşti şoarecii. Constat mai de parte că aceia, pe care corespondentul îi numeşte străini, s'au arătat mai loiali şi mai bine voitori, de cât aceia, care se numesc fraţi din acelaşi sânge. Odiul să cadă asupra capului lor.

Să cercetăm valabilitatea votului de neîncredere, ce l'am primit cu poşta în 16. Noemvrie 1898 şi e provĕzut cu 441 de subscrieri d'ale Grăniţerilor almăjeni.

Declar, că-mi este irelevant votul de încredere s'au neîncredere a lui Pişlea şi a tovareşilor sĕi, căci forul înaintea căruia am să dau samă despre faptele mele e adunarea generală a representanţilor Comunităţii de avere, care represintă totalitatea conposesionarilor din fostul Severin.

Din datul hârtiei, — Bozoviciu la 13 Noemvrie — 1898 am căştigat convingerea, că în termin de 3 zile, în care vine a se computa şi calea lungă dela Bozoviciu la Caransebeş, nu s'a putut aduna din ţinutul Almajului pe cale onestă atâta sumă de subscrieri, deci numai decât am fost în claritate deplină, că mĕ aflu în faţa unor machinaţiuni noue a contrarilor mei, cărora, ştiindu-mĕ bolnav, le place a-mi amări viaţa. Vĕzând însă, că conţinutul hârtiei atinge interesele Comunităţii de avere, am subşternut'o comitetului spre deliberare.

Eată estrasul din protocolul şedinţei Comunităţii de avere, ţinute la 24 Noemvrie 1898.

Punctul 458.

Se pertractează scrisoarea adresată preşedintelui Comunităţii de avere, dlui Ilie Curescu, din partea mai multor împăduriţi din cercul Bozoviciului, de dto. 16 l. c. împreună cu părerea esprimată în causă a advocatului Comunităţii de avere, dlui Titu Haţeg.

Opinionarea advocatului sună precum urmează:

„Dl Ilie Curescu a primit la 16. l. c. cu poşta o scrisoare datată din Bozovici şi provĕzută cu nişte sute de subscrieri. In srisoarea aceasta să afirmă:

1.) Că s'au ales de representanţi la Comunitatea de avere şi astfel de indivizi, cari nu posed cualificaţiunea legală recerută. Aceasta se impută dlui Curescu din acea causă, fiind-că ar fi fost datorinţa lui, să protesteze în contra alegerei acelora, ceeace nu numai că a întrelăsat, dar' nici n'a luat în considerare protestul ridicat în privinţa aceasta din partea dlui preot Musta.

2.) Că subscrişii ar fi protestat în contra alegerei dlui Curescu înaintea forurilor mai înalte.

3.) Să afirmă, că malversaţiunile întêmplate în revirul Topleţiului au fost posibile numai în urma serviciului negligent al personalului, şi pentru acea subscrişii sunt nemulţumiţi, că propunerea lui Pişlea, casă se visiteze pădurile din revirul Tisoviţei prin o comisiune trimisă din sânul adunării, n'a fost primită în adunarea ţinută la 21 Septemvrie în urma influinţei dlui Curescu.

4.) Că Almajul nu e representat în comitet, de şi până cum a fost totdeauna representat, şi pentru aceasta să vinovăţeşte dl Curescu.

5.) Că se protegează Domaşnienii şi neamurile dlui Curescu la distribuirea posturilor.

6.) Că dl Curescu întrebuinţează servitori silvanali pentru lucruri private, pentru care le dă beneficii.

Subscrişii declară că în urma împrejurărilor înşirate n'au încredere în dl Curescu.

Scrisoarea susamintită mi-sa transpus pentru mai de parte afacere competentă.

Imi iau libertate a propune în privinţa aceasta urmĕtorul proiect de decis:

Considerând, că alegerea şi verificarea representanţilor Comunităţii de avere nu cade în competenţa nici a preşedintelui, nici a comitetului, şi nici chiar în competinţa adunărei representanţilor, mai departe considerând, că atât preşedintele cât şi comitetul se alege prin adunarea representanţilor Comunităţii de avere, mai departe considerând,' că alegerea funcţionarilor şi a servitorilor silvanali cade în competinţa parte a adunării representanţilor, parte a comitetului, aşa dar toate recriminaţiunile înşirate sub punctele 1, 2, 3, 4 şi 5 sunt nebasate, în fine,

considerând, că şi recriminaţiunea de sub punctul 6 e neadevĕrată şi se poate reduce la motive isvorite din ură personală, scrisoarea aceasta nu poate să fie obiect de desbatere şi decidere pentru comitetul Comunităţii de avere, fiind că trimiţĕtorii scrisoarei nu amintesc, că ce sunt ei şi în ce calitate au înaintat ei scrisoarea lor şi fiind că nu amintesc în scrisoarea lor, că ce au intenţionat cu ea.

Stă în libera voie a fiecăruia a fi mulţumit sau nemulţumit cu alegerea representanţilor, a presidentului, a membrilor din comitet, a amploiaţilor şi a personalului Comunităţii de avere; se înţelege însă de sine, că obiecţiunile făcute din partea oamenilor nechiemaţi, cari îşi exprimă nemulţumirea cu alegerile şi decisiunile organelor legale ale comunităţii de avere, nu pot fi obiect de desbatere şi decidere pentru comitet.

Decis.

Comitetul decide, a primi opinionarea advocatului comunităţii de averea, dlui Titu Haţeg în întregul seu cuprins. Nicolae Ciosa din Bozoviciu, ca expeditorul scrisorii numite, are să fie încunoştiinţat prin extras din protocolul şedinţei de astăzi.

Acest decis s'a înmanuat lui Nicolae Ciosa, în 28 Noemvrie 1898, ceea ce dovedeşte biletul de inmanuare.

Din cele expuse se vede, că gravaminele ridicate contra persoanei mele nu să ţin de competinţa preşedintelui şi în parte nici de a comitetului, deci mi se atribue lucruri, care sunt afară de periferia cercului meu de activitate, şi care dacă ar purta timbrul abusului sau ilegalităţii, nu pot prin urmare să se pună în contul meu. In vîrtutea posiţiei mele ştiu, că dator sunt a veghia, ca legea şi prescrisele statutului organisător pentru comunitatea de avere, să fie respectată, ca după putinţă să stîrpesc abusurile obveninde, ştiind bine că asupra activităţii acestei instituţiuni privesc ochii lui Argus. Activitatea mea în această privinţă a fost totdeauna o carte deschisă, ea a fost controlată de organele competente, exmise din adunările generale, ea a fost censurată şi din partea organelor guvernului, — şi după a lor mărturisire şi după cea mai bună cunoştinţă a mea, o pot zice: nu în defavorul înpăduriţilor.

Actele din archiva comunităţii de avere dovedesc mĕsurile, care s'au luat, când 'mi s'au arĕtat chiar şi numai prin epistole anonime, că undeva s'a ivit ceva, ce s'ar putea cualifica ca abus sau malversaţiune. Aşa s'au urmărit şi s'au pedepsit malversaţiunile întêmplate în Topleţ, aşa s'au investigat în faţa locului prin o comisiune exmisă din centru malversaţiunile din Tisoviţa şi raportul acesteia se va aduce la timpul seu la cunoştinţa interesaţilor. Pe basa raportului comisiunei, la care şi Petru Pişlea a fost poftit a se alătura, dar' nu a luat parte, se constată că numitul domn representant a tras pe sfoară tovarăşii sei, — va fi ştiind dênsul de ce, — şi că urzitorul intrigei de la Tisoviţa, e un anumit domn, funcţionar al Consistorului nostru diecesan, desbrăcat de toată onoarea, care presentându-se unor locuitori din aceeaşi comună, ca socialist din Caransebeş, după ce a cules informaţiuni referitoare la manipularea lemnelor, vêndute firmei I. Eissler şi fraţii din Viena, a dat unuia din locuitorii comunei un exemplar din „Tribuna Poporului", cel dintêiu numĕr, în care seria de articli contra mea şi a unor membri din comitet, îşi luase începutul seu. Acest fapt n'are lipsă de comentar.

Aflând cu cine am de lucru şi constatând din faptele de până aci ale acestor persoane, a căror meserie e minciuna, eram sigur, că votul de neîncredere, ce mi s'a trimis, a trebuit să se urzească în oficina clicaşilor, cavaleri prea demni de meseria lor.

Douĕzeci şi patru declaraţiuni, adeverinţe şi voturi de încredere a representanţilor unor comune almăjene, care 'mi s'au trimis, şi care la cererea onoratei redacţiuni le pun la disposiţiunea vre-unei exmis din sînul sĕu, arată că cei ce au subscris votul de neîncredere au fost seduşi prin Petru Pişlea şi Ioan Terian. Li s'a zis adecă, că au făcut o rugare adresată către comitet şi către ministerul unguresc, ca să li se dee păşune gratuită, lemne de construcţie şi de clădit, nelimitat, din ori care parte de pădure, că ocupaţiunile din pământul comunităţii de avere să se transcrie pe numele ocupanţilor în cartea funduară, cu un cuvênt: ca să li se dee multe şi felurite favoruri permise şi nepermise de lege.

Cu promisiuni de acestea au stors de la oameni mulţime de subscrieri, care după propria lor mărturisire au subscris carta bianca, în credinţă că va fi precum le-au fost spus agenţii voiageri mai sus amintiţi. Detailuri despre acţiunea fariseilor şi intriganţilor ofer în abundanţă hârtiile cari s'au trimis comitetului mai din toate comunele Almajului.

După divulgerea celor cuprinse în hârtia cu votul de neîncredere, căştigând cei ce au subscris-o convingerea, că nu-i vorbă de o petiţie prin care ar fi dorit să-şi asigure anumite beneficii, ci de o scrisoare a cărei conţinut e îndreptat contra persoanei mele, partea cea mai însemnată a celor subscrişi, exprimându-şi regretele lor asupra celor întêmplate, s'a grăbit, ca prin declaraţiuni să-şi revoce iscăliturile şi să şi şteargă numele din actul care l'au fost subscris bona fide.

Acesta e istoricul plăsmuirii „Votului de neîncredere" a cabinetului negru din Almaj. Opiniunea publică să judeee acum asupra celor vinovaţi.

Incheiu această intimpinare cu observarea, că în afaceri de asemenea natură, nu voiu rĕspunde, de cât numai acelor corespondenţi, care prin luptă făţişă şi bărbătească se angajează la promovarea binelui de comun, ear' nu acelora, cari ascund intriga şi minciuna sub vĕlul anonimităţii, cărora deci le este ruşine a-şi arăta meseria lor în faţa opiniunei publice.

Caransebeş, 5 Februarie.

Ilie Curescu,
preşedinte la Comunitatea de avere.

NOUTAŢI

Arad, 17 Februarie n. 1899

Pentru monumentul Mareluí-Şaguna, precum aflăm, s'au mai făcut următoarele contribuiri: Directorul şcoalei capitale din Sălişte, Demetriu *Lăpădat* 6 cor.; învăţătorii de acolo: Iuliu *Crişan*, Petru *Giura*, Dumitru *Mosora*, Ioan *Iacob* câte 6 cor.; d-şoarele învăţătoare Iuliana *Iovescu*, Octavia *Deseanu* câte 2 cor. şi Alexandrina *Aiteanu*, 6 cor. La iniţiativa corpului învăţătoresc între şcolarii din Sălişte s'au încassat 33 cor. 8 bani. Din venitul producţiunii arangiate în 26 Dec. tr. de corpul învăţătoresc amintit s'a dat 20 cor. Funcţionarul consistorial Victor *Tordăşianu* din Sibiiu 10 cor.; clericul Nic. *Todea* din Balşa 2 cor.; Dem. *Costea* 1 cor.; biserica din Iertof 10 cor.; ear' tinerimea plugarilor din Iertof din venitul unui concert şi teatru a contribuit cu 20 cor.

*

Ca muşcat de şèrpe sare satrapul Temişoarei (magnificul domn Putici) pentru-că institutul de bani la care a ajuns, după atâta trudă, să se procopsească, a fost adus de noi în legătură cu oare-care preparative ale neamurilor în vederea alegerii de episcop. Ca să dovedească cât s'a greşit când îi s'a dat brîu roşu (cum arăta odată amicul său de azi d. Rotariu!) d. Putici în loc să desmintă pur şi simplu, se apucă şi la zece şire ale noastre răspunde cu înjurături pe o coloană întreagă în organul lui Dedu. Cuvintele: neadevăr, minciună, păcatul şi halul, mistifica şi a pescui în apă tulbure, dejosi etc. etc. bâjbâie în prosa prea bine crescutului d. dr. Putici.

Ba graţiosul d-n protă face chiar politică şi deoare-ce scrie în organul lui Dedu, ne acuză că noi am spart solidaritatea naţională. Parcă aceasta n'a fost spartă întâiu de gruparea unde are glas şi d. Putici, ear' cât a mai rămas, s'au îngrigit s'o direagă patronii lui Dedu.

Teribilul d-n protă ameninţă chiar: zice că va *vorbi* — *dacă va fi necesar* — de colecte iniţiate de noi. Să poftească: noi am colectat pentru fondul Iancu! Atâta. Îi vom răspunde trimiţându-l să vadă chitanţele despre banii colectaţi, cari stau neatinşi, până la ultimul ban.

Suntem însă siguri că d. prota nu va îndrăzni niciodată să ne spună pentru-ce şi cum a ajuns să i-se dea 1000 fl. din banii mănăstirii Bodrogului, nici să ne istorisească operaţiunile „economice" în urma căror s'a văzut cocoţat la banca pe care noi n'am atacat-o, dar' pentru care e foarte urît ca d. prota să înjure cum unui preot nu i-se cuvine. Ear ceea-ce scrie despre funcţionarii unei alte bănci este, servindu-ne de un cuvânt de al dlui prota, o grosolană minciună.

*

Producţiuni şi petreceri. Tinerimea română din *Alba-Iulia* va arangia la 23 Febr. st. n. în sala de sticlă la „Soare" o producţiune teatrală împreunată cu joc. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea copiilor săraci de la amândoue şcoale conf. din Alba-Iulia. Să vor juca piesele „Prolog" de Iosif Vulcan şi „Intâmplarea curioasă" de M. Volcean.

*

— *Corul vocal rom. gr. or. din Cubin* sub conducerea dlui adm. par. Secosian arangiază concert împreunat cu representaţiune teatrală Duminecă în 14/26 Februarie 1899 în sala cea mare a hotelului „Hoffmann" în favorul fondului său propriu, la care cu toată onoarea sunteţi invitaţi. Pentru comitet: Ioan Raita preşedinte. Remus Bortoş secretari. Cântările le va acompania cu piano dl Alex. Peter Inceputul precis la 8 ore sara.

Intrarea de persoană: Locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., locul III 30 cr. Suprasolvirile marinimoase se primesc cu mulţămită, şi se vor cuita publice.

*

Din valea Almajului primim următoarele:

Comuna Sopotului vechiu de sigur e bătută de Dumnezeu. Aveam afaceri în această comună, şi nu aveam cunoştinţă că vom fi martori la un astfel de teatru pre care voesc a-'l descrie. In cancelarie erau: unu cu mânele la pept, rugând pe dl protopretore din Bozoviciu ca să-'i lasă măcar 3 zile să fie cu degetul în găleata cu miere, că vor fi buni păstori; ear' alţii le răspundeau contrarul, ba îşi descriau faptele lor, şi auzeam prin desimea vorbelor, că cela ce a fost până atunci jude com. ar fi fost cândva în temniţa tribunalului, pentru o pungăşie. Afară era şi mai mare sgomot, căci oamenii voiau pe un Olariu Traila pentru care am înţeles că au şi înaintat dlui protopretore două rugări cu 50—60 subscrieri. Toate aceste au avut capăt că a devenit de jude comunal, a oae, care cu greu va putea păstori caprele. Ei domnilor ce plată mare aveţi de vă omoriţi după primărie? mai lăsaţi şi pe alţii să guste păharul acesta. Servească aceasta la toate comunele de pildă şi să aibă în vedere totdeauna binele comunei, delăturând tot ce-i putred, că altcum se strică şi ce este bun. *Un Român.*

*

Era firesc s'ajungă acolo. Deşi şatra e la *tipografia diecesană*, totuşi clericul *David* a început acum să resufle şi prin plămânii ziarelor ungureşti, unde afacerile naţionale sunt dirigiate de vestitul *Jeszenszky*. Astfel „Pesti Napló" de eri vesteşte că David va sufla şi a doua oară în *trîmbiţa consistorială*. De astădată, în broşura a doua, se va ocupa cu o mulţime de năzdrăvănii, pe cari însă presa lui Jeszenszky luându-le de bani buni, le aşteaptă cu mare nerăbdare. Se zice că din broşura a 2 David va scoate *trei* ediţii... Cele multe nainte, că numai aşa o să-ţi blamezi patronii cu desăvîrşire. Pentru-că toţi Românii de bine numai scârbă simţesc citind pamfletul lui David.

*

„Cordiana" din Fofeldea în prima adunare generală de la 12 l. c., cercetată cu viu interes aproape de toţi acţionarii sei, a admis cu unanimitate voturilor 122 a celor presenţi, mărirea capitalului încă cu 30.000 coroane în 300 acţie şi au ales în comit. de supraveghiere pe 3 ani pe dnii Dominic Raţiu, Eliseiu Balaban, Elexe Manuilă, Petru Sopa şi Ioan Precup; acest din urmă ales din nou. Resultatul a fost satisfăcător în toate privinţele. X.

*

Asociaţiunea funebrală din Timişoara îşi va ţine adunarea generală în 26 Febr. Din contul bilanţului reiese că cu 31 Dec. 1898 venitul a crescut la 10.339 fl. 70 cr. Pentru scopuri de binefaceri s'au dat 25 fl. Fondul de reservă cu finea anului 1897 face 74.027 fl. 88. cr.

*

Minunat birău! Intr'un număr al foii „Arad és Vidéke" preotul Partenie Zaslo din Seleuş a învinuiat pe birăul George Petcuţ că a furat fân. Birăul a dat în judecată pe preot. Curtea cu juraţi din Oradie a achitat însă pe d. preot şi astfel birăul rămâne cu — fânul în spate.

*

Ghicituri au deslegat (*pe toate*): Aureliu Marcu din Ilteu, Simeon Capriţa, Dognecea, Livia Căldăraşiu, Lugoj, C. Jurcău, Cermeiu, Ioan S. Caba, inv. Curte, Petru Coltea, prep. Arad, Alexiu Ilievici stud. Arad, Pavel Butuc, Bistriţă, Marioara Milian, Arad-Gaiu, Sidonia Saboiu, Chişineu, Ioan Luchiţa, Lugoj, Antoniu Nerencean, pedagog. Arad, Petru Haiduc, sodal. Cil, George S. Rad, Săcel, Constantin Adam, Caransebeş, Valeria Popovici, H. Boiţa, dl Trăian Ionaşu, Bpesta, Arcadiu Crêsnic, Buteni, d-şoara Elvira Olariu, Sibiiu, Ioan Babău, Sefer, Kis-öz, Ieremie Mihai, Nădlac, Ioan Roşu, inv. Comloş, Iosif Olariu, Sărăzani, Iulian Topercian, epitrop B. Comloş, Elena Nicoara, B. Comloş, George Bălan, Seneca B. Comloş, d-şoara Aurelia Ciolac, Măria Drăgan inv. Colnic Dimitrie Bosniac, Pauliş, Stana Sêrbu, Raskberg, Stefan Barcea, din Sculea, Antonie Lugoşan, cojocar Soborşin, Ilia Greoneanţu, T. Gerebenţ Vasile Bogdan, Pesac, d-şoara Eugenia Vuc, Arad, Trăilă Băluţi, fiul lui George, Beroş Porfir Luncan, Batta, Cornel Boiescu, Caransebeş, Alexandru Giura, Batta, Ioan Cădariu, şcolar. Totvărădia, Pantilimon G. Oprea, Brăila, Vasilie Oprian Miniş Lazar Tătar, Miniş, Iulia Bratescu, Arad.

Pe cele din urmă: Elena Strîmbu, din S. Giorgiul român, Saberca Sara, Poneasca Petru Vacan, Unip G. Frăţilă, Brăilă, Iosif Olariu, Sărăzani, I. Ciortea, Muerău, Ioan Costa, Cefa, George S. Radu, proprietar. Săcel, Dumitru Peicuţi, din Bucoveţi, Ioan Verbaschi, dinrnsit pretorial, Oraviţa, George Bălan, Seneca B., Comloş, dl Anghelina Ioan, născ. Daciciu Comoriste, Dimitrie Capet alui Andreiu, Beba v. Rusalin Rus, din Anina, Petru Gălan, pădurar, Luncani, Augustin Luca, din Ticvani, Emilia Popa n. Vasca, Less, Ioan Babău, Kis-Öz Ilie Ganea Viena, Porfir Luncan, Batta, Trăian Jonaş Bpesta, Parteiu Popa, inv. Oiesdea, Ioan Goentă, Şopotul v. Marcu Herţila, Caransebeş, Alexandru Suru, Caransebeş, d-şoara Etelca Porumb născ. Porumb, Toboliu Maria Miclăuş inv. Bichigi, Pompiliu Predovici, Vingard, Iuli Nicorescu, Făget, Nicolae Ioviţa, Jădani, George Dobra, Orşova, Ioan Murăşan, Ohaba Ioan Buda, Lunca sprie, d-şoara Livia Ganea Semlac, Arcadie Luchin, Monostor, Vasilie Bota, Korod Szt. Marton, Ioan Trifan, inv. Lazur, Const. Adam, Caransebeş Cornel Baiescu, Caransebeş, Simeon Capriţa, Dognecea, Dim. Albu, Bencec, Mateiu Ponoran, Dognecea, Ioan Chie, Jebeliu, Uroş Mărienuţ, Nădlac, Petru Roşuţ, Nădlac, Iuliu Bonco, N. Bogşa, Adolf Bălean, N. Bogşa Petru Vulpe, N. Bogşa Nicolae Perea, N. Bogşa, Matei Ponoran, Dognecea, Pavel Coltan, Crocna.

Poşta redacţiei.

Nicu. Primit.

C. D. Bănăţeanu. Trimite *poporale*.

Toracul-mare. Faceţi întâiu pără la consistor. Că nouă ni-s'a urît cât s'a scris şi anul trecut despre preoţii D.-V. Poate că *noul* episcop va ajuta. Mai aşteptaţi deci până se va alege.

Amicului. Mare mulţumire. Mâne!

Jbl.. Trimite poporale mai ales. Ne pare bine de sentimentele ce manifeşti.

N. Gh. *Timişoara.* Acele şire se refer la altul, nu la D-Ta. Din răspuns vom lua ce-i esenţial într'un alt număr, că acum e mare îmbulzeală.

Ad. Nereanţ. Tot într'un alt număr, că avem multe mai vechi. Salve!

Dlui Georgiu Albota. Iadani. Am publicat deja această ştire. Ear să mai revenim acum, târziu, după două luni, e greu.

D. V. *Temişoara.* Fiind-că ne-am convins de afacerea cu „csárdás", vom lua notă de cele comunicate.

D-lui M. B. Fenlac. Au trimis cei din Fabric. A. D. Tale este deci de prisos, căci în aceeaşi afacere vom publica numai una dintre intimpinări.

I. Verbaski, Oraviţa. Dacă's popoarele, nu costă nimic.

Repriviri economice:

Vremea s'a schimbat pe la sfârşitul săptămânei cu totul: e cald ca în toiul primăverei, numai nopţile 's răcoroase. *Apele* rîurilor au scăzut foarte tare.

Sămănăturile de toamnă stau frumoase. Tot aşa în străinătate.

Pe *pieţele din ţară* căutarea grânelor de pită era foarte slabă, d'aceia preţurile au scăzut întru câteva. Grâne de nutreţ nu prea se arătau pe pieţi, preţurile lor au rămas aproape neschimbate.

Preţuri:

Grâu: s'a vêndut cu fl.		9.95—10.—
Secară: „ „ „ „		7.75—8.05
Orz: „ „ „ „		6.20—6.55
Ovăs: „ „ „ „		5.75—6.15
Cucuruz (porumb) vechiu		5.35—5.40
„ nou		4.55—4.80

Preţuri cu termin.

Grâu pe Martie	fl.	9.63—9.84
„ „ Aprilie	„	9.46—9.59
Secară: „ Martie	„	7.88—8.06
Cucuruz: pe Maiu	„	4.72—4.85
Ovăs: pe Martie	„	5.80—5.86

Diverse:

Făină:

No	0	1	2	3	4	5	6	7
fl.	16.60	16.—	15.40	14.80	14.20	13.60	12.50	10.20
7 şi jum. 8								
	8.20		5,80					

Făină de secară:

No, 00	0	0|I	I	II	II B	III.
—.— fl	13.70	13.20	12.70	12.30	11.20	9.70

Tărîţe fine fl. 5.— comune fl. 4.40

Meiu (măl. măr.) Nr.	0	1	2	3	4
	11.75	11.25	10.75	10.25	9.50

Fasole albă s'a vênd. cu fl.	6.50—7.—	100 kl.
„ boabe rot. „ „	7.50—8.—	„ „
Linte fără gărgăriţe „ „	10.—16.—	„ „
Mac . . . . . „ „	33.—34.—	„ „
Semânţă de cânepă „ „	—.—11.50	„ „
Chim . . . . . „ „	26.—28.—	„ „
Unsoare de porc . „ „	—.—55.—	„ „
Slănină . . . . . „ „	46.50—49.	„ „

Mai multe mii de viţă de vie *americana ciparia portailes gloser de montipiti sorta* veritabile să garantează pentru creştere eminentă, sunt de vînzare la I. Dimitriev, Biserica-albă. Classa I 10 fl. ear clasa II 7 fl. mia.

Loc deschis.

Declaraţie.

Mi-a ajuns la cunoştinţă, că negustori, care nu stau cu mine în nici o legătură comercială, aduc în circulaţie sămânţe Mauthner, sămânţe trebuitoare la economia de câmp şi alte sămănături, mai ales de napi.

Imi ţin aşadară de datorinţă, să declar *pe de o parte pentru* informarea *publicului ce se ocupă cu agricultura, pe de altă parte pentru* scutirea *intereselor* negustorilor, *care 'şi cumpără dela mine sămânţe*, că la *vânzătorii din provincie* numai acele sămânţe pentru câmp şi grădini se poate lua ca provenită într'adevăr dela mine, a cărei împachetare poartă

sigilul meu

sau e provăzută cu marca înregistrată judecătoreşte înfăţişând

un urs

ori e provăzută cu amândouă.

Edmund Mauthner
liferant de Curte, ces. şi reg.
Budapesta, VI. Mare depou de sămânţă Calea Andrássy 23.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor responsabil Ioan Rusan Sirianu.

CONVOCARE.

A II-a adunare generală ordinară a „Asociaţiunei de economii şi ajutor din Pecica-română" se va ţinea la 23 Februarie 1899 st. n. înainte de ameazi la 9 oare, la carea On. membrii sunt invitaţi şi pe această cale.

Contul Bilanţului pro 1898

Activa			Passiva		
Cassa în numărar . .	316	78	Capital săptămânal (2134 acţii à 10 fl. 20)	21766	80
Mobiliar . . . 96.60			Anticipări în cap pro 1899	32	—
după amort 10 % 9.70	86	90	Interese transitoare la 1899	244	40
Imprumuturi	23541	—	Profitul din 1897 . .	600	86
			Profit net	1300	62
	23944	68		23944	68

Contul de perdere şi profit 1898.

Venite			Sarcini		
Spese	488	10	Diferite taxe, întârzieri, transcrieri etc. . .	391	90
Amortisare 10 % din mobiliar	9	70	Interese dela imprumuturi	1406	52
Profitul net din 1898 .	1300	62			
	1798	42		17 98	42

Pecica-română la 31 Decembre 1898.

Dr. Barbu,
director.

Teretean Traila,
cassar

I. Ardelean, preşedintele direcţiunei. St. Tămăşdan, Vas. Ciorogar, M. Tămăşdan, P. Schiop, I. Novac, P. Dragoş, G. Ponta
membri în direcţiune.

Conturile presente precum şi toate cărţile şi valorile s'au examinat şi toate s'au aflat exacte şi corecte I. Roxin. N. Barbura, T. Matheaş
membrii în comit. supravegh.

287 1—1

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Zlăgneana“ institut de credit şi economii societate pe acţii în Zlagna

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „Zlăgneana“ societate pe acţii, se convoacă prin aceasta la

I-a adunare generală ordinară,

conform §-lui 16 din statutele soţietăţii pe Sâmbătă în 4 Martie st. n. 1899 la 10 ore a. m. în localul şcoalei gr.-or. din Zlagna cu următorul

Program:

1. Raportul Direcţiunei despre starea întreprinderii preste tot şi despre resultatul gestiunei anului 1898 îndeosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale
4. Decisiunea asupra împărţirii profitulului curat, realisat în anul 1898.
5. Fixarea marcelor de presenţă pentru membrii direcţiunii şi a comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea comitetului de supraveghiare pe un period de 1 an.
7. Exmiterea alor doi acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

In lipsa acţionarilor receruţi la adunarea generală din 4 Martie conform §-lui 27 din statutele societăţii, Adunarea generală se va ţinea în 11 Martie st. n. 1899 cu acelaşi program la timpul şi în locul deja indicat.

Domnii acţionari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală sunt poftiţi conform § 32 din statute, de a-şi depune înainte de adunare acţiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi represintă, precum şi documentele de plenipotenţă, la casa societăţii.

Zlagna la 5 Februarie st. n. 1899.

Direcţiunea.

I-a încheiere a compturilor.

institutului de credit şi economii „Zlăgneana“ din Zlagna.

Bilanţ general cu 31 Dec. 1898.

Activa — Pasiva

Casa în numerar	873	44	Capital social	25.000	—
Impr. pe cambii cu giranţi	35.548	93	Fond de reservă	5	45
Imprumuturi hipotecare .	1.400	—	Depuneri	1.921	94
Imprumuturi pe obligaţiuni	169	—	Cambii reescomptate . .	12.029	—
Mobiliar . . . fl. 240.—			Int. trans. anticip. pro 1899	459	01
10o/o amortisare fl. 24.—	216	—	Diverse conturi creditoare	190	—
Diverse conturi debitoare	2.595	44	Profit curat	1.591	34
Spese de fondare fl. 569.87					
50o/o amortisare fl. 284.94	284	93			
	41.186	74		41.185	74

Profit şi perderi cu 31 Dec. 1898.

Eşite — Venite

Interese după depuneri .	149	55	Int. după împr. pe cambii	2.235	98
Salare şi remuneraţiuni .	355	—	Int. după impr. hipotecare	19	97
Chirie . . . . . ,	200	06	Int. după impr. pe obligaţiuni	9	04
Porto	38	—	Competinţă de scris . .	377	90
10% amort. din mobiliar .	24	—			
50% din spesele de fondare	284	94			
Profit curat	1.591	34			
	2.642	89		2.642	89

Zlagna la 31 Decemvrie 1898.

Emanuil Beşa m. p. director-executiv. **Stefan Pasculeţiu** m p. casar **Adam Damian** m. p. comptabil

Zlagna 5 Februarie 1899.

D. Comşa, presedinte. **N. Cristea**, vice-preşedinte. **Petru Popovici**, membru în direcţiune. **Iosif Magda**, membru în direcţiune.

Ilie Dumitrean, membru în direcţiune. **Dumitru Moguţ** membru în direcţiune. **Stefan Corpado a Anii** membru în direcţiune.

Sobsemnatul comitet de supraveghiare examinând conturile presente le-am aflat întru toate exacte şi în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare.

289 1—1 Zlagna, 13 Februarie 1899.

Nicolae Motora m. p. preşedinte al comitetului **Nicolae Adamovici** m. p. membru în com. de supraveg. **Dionisie Costea** m. p. membru în com. de supraveg.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „Zarandeana“ sunt invitaţi la

I-a adunare generală ordinară

ce se va ţinea la 5 Martie 1899 st. n. la 2 ore p. m. în localul institutului în Băiţa.

Obiectele:

1. Deschiderea adunărei.
2. Esmiterea unei comisiuni de 2 membrii pentru constatarea celor presenţi şi a plenipotenţelor.
3. Raportul direcţiunei despre starea întreprinderii şi resultatul gestiunei anului 1898.
4. Raportul comisiunei de supraveghiere
5. Dicisiunea asupra comptului anual, pe basa raportului comisiunei de supraveghiere şi darea absolutorului.
6. Decisiunea asupra împărţirii profitului curat, şi fixaarea dividendelor şi preţul biletelor de presenţă pentru membrii din direcţiune şi comitetul de supraveghiere.
7. Fixarea salarului dirigentului şi a cassarului.
8. Alegerea a 2 membrii în direcţiune şi alegerea comitetului de supravehieare.
9. Eventuale propuneri în înţelesul §-lui 26 lit. g din statute.
10. Exmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

In lipsa membrilor receruţi adunarea în înţelesul §-lui 23 din statute se va ţinea în 19 Martie st. n. a. c. la locul şi timpul indicat.

Domnii acţionari cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi sunt rugaţi a-şi depune în înţelesul §-lui 19 din statuto la cassa institutului acţiile eventual documentele de plenipotenţă cel mult până la 4 Martie st. n. a. c.

Băiţa, la 29 Ianuarie 1899.

Dr. Ioan Radu m. p. preşedinte. **George Drăgan** m. p. dirigent.

Contul Bilanţului. Mérleg-számla.

Active—Vagyon. Pasive—Teher.

	cor.	fl.		cor.	fl.
Cassa în numerar . . .	3.834	88	Capital social:		
Készpénz készlet			320 acţii à cor. 100 . .	32.000	—
Cambii escomptate . .	40.267	—	Részvénytöke:		
Leszámitott váltók			320 drb 100 kor. részv.		
Imprumuturi pe obligaţiuni	3.018	36	Depuneri spre fructificare	18.395	96
Kötvény kölcsön			Takarék betétek		
Imprumuturi hipotecare .	1.080	—	Interese anticipate . . .	911	85
Jelzálog kölcsön			Atmeneti kamatok		
Interese restante . . .	4	34	Profit curat	2.098	87
Hátralékos kamatok . . .			Tiszta nyereség		
Mobiliar . . cor. 269.—					
Felszerelés					
amortisare 10% „ 26.90	242	10			
10% tötlesztés után					
Capital social nevérsat .	4.960	—			
Hátralékos részvénytöke					
	53.406	68		53.406	69

Contul Profit şi perderi. Nyereség és veszteség számla.

Eşite—Kiadások. Intrate—Bevételek.

	cor.	fl.		cor.	fl.
Interese de depuneri . .	491	46	Interese	1.805	33
Betéti kamatok			Kamatok		
Chirie	240	—	Provisiune	669	—
Lakbér			Jutalék		
Salarii	66	66	Venite diverse	116	66
Fizetések			Különféle bevételek		
Remuneraţiuni	30	—	Competinţă	726	19
Tisztelet dij.			Dijak		
Amortisare din mobiliar. .	26	90	Taxă de inscriere . . .	640	—
Felszerelési törlesztés			Beiratási dijak		
Spese diverse	1.003	29			
Különféle kiadások . . .					
Profit curat	2.098	87			
Tiszta nyeremény					
	3.957	18		3.957	18

Băiţa la 31 Decemvrie 1898. 290 1—1

Dr. Ioan Radu m. p. preşedinte **George Drăgan** m. p. dirigent. **Lazar Perian** m. p. cassar. **George Bălaţiu** m. p. contabil.

Subsemnatul comitet am examinat contul present şi 'l-am aflat în ordine.

Băiţa la 11 Februarie 1899.

Comitetul de supraveghiere.

Vasile Damian m. p. preşedinte. **Simion Bacilă** m. p. **Dr. Pavel Oprişa** m. p.

Tipografia „Tribuna Poporului“ Aurel Popovici-Barcianu în Arad